БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гараха

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 109 (10170) | 1963 оной майн 10, пятница | Сэн 2 мүнгэн

[..]АЛДАЛГААР ГЭЭГДЭЛЬЭЭ [..]БАҺАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭЕ

[..] урягаар бүхэ- [..]рысөөндэ оролсо- [..] хүдөө ажахын [..]имэ уялга абаа [..] мянган тонно һү [..] Энэ тоо ехэ гү, [..]

[..] һү һаажа, гү- [..] тулада ехэ хүсэ [..] һаалиин фер- [..] анхарал хан- [..]нь ойлго- [..] бүтэнэ аабза [..] ямар мүртэй [..] мянган тонно [..] һү худалдаха, [..]һоонь урид [..] арга боломжо- [..] абтаһан тоо [..] тэмдэглэе. Рес- [..] зэргээр үнеэн [..] литр һү һаажа [..] дүүргэхэ бэ- [..]гаа холо үлүү- [..] байнабди.

[..] совхозуудай хү- [..] бүхы һаали- [..] хии талаар хая- [..] уялгаяа дүүр- [..]сотойгоор тэмсэ- [..]шагта амжалта [..] Олон жэшээнүүд- [..]бди. Улаан-Үдын [..] «Маяк» [..] фермын хү- [..] һү худалда- [..] дүүргэжэ, рес- [..] ойе угтаха [..] һаалишадай [..] ажал хоёр алга- [..] хахад жэлэйн- [..] Мянган центнер [..] Валентина [..] социалис мүрысөө [..] ёһоороо [..] энэ һаалишан [..] литр һү һаа-

[..] фермын үнеэд [..] байжа болоо [..] Республикын ямар- [..], ямаршье фер- [..] адли юм. Үбһэ [..] үлүү бэшэ. [..] гэхэдэ, эндэхи [..] ажалай үльгэр [..] абаһан уялгадаа [..] хандана. Эндэ [..] һайнаар эмхидхэг- [..] наринаар са- [..]дуулдаг, саг соонь [..], таряа талха- [..]уулжа, бэлэдхэ- [..].

[..] бүхы фермэ- [..], хүдэлхэшье [..] олон ажахы- [..], партийна [..] һааха, гүрэндэ [..] анхаралаа та- [..]рилгаар һамаа- [..]гүй гэжэ хэ- [..]бэрилэгшэдэй, [..]удай үмэнэ [..]лтэнүүдые ха- [..] шалтагаанууд [..] Мүн һү [..] хэрэгтэ үй- [..]нүүд, мүн пар- [..] анхаралаа ехээр

[..]һаа боложо, [..] худалдаха уялга [..] хүдэлмэриин [..] болоод бай- [..] хахад жэ- [..] 37 процент дүүр- [..] управлени [..] Титов, парткомой [..] А. Калашников), [..]равлени (началь- [..] парткомойнь [..]), Түнхэнэй [..] В. Д. Се- [..] секретарь [..] нёдондо жэлэй- [..] багаар һаана. [..] управле- [..] һүн һаагда- [..] управлениин Бэ- [..] нүхэр [..] дутуу бай- [..] шатаадаг, та- [..] бусаар гар- [..]гөөр адуул- [..] байхадаа ямар [..].

[..] организаци [..] һанаагаа зо-

[..] талаар иимэ [..] тайлбарилал- [..] түсэб дүүр- [..] 40 жэлэй ойе

нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Нэн түрүүн һү ехээр һааха хэмжээ абаха шухала. Бүдүүн тэжээл ба таряа талханай зүйл буйлуулан бэлэдхэбэл (иимэ арга боломжо, түхеэрэлгэ механизмуудшье фермэ бүхэндэ бии), һүн ехээр һаагдахань лабтай. Хаа хаанагүй үнеэдые адуулха хэрэгтэй. Тиихэдээ сүүдхэдээ нэгэ-хоёр час соо бэлшээхэ бэшэ, харин үглөөнһөө үдэшын һаам болотор адуулха хэрэгтэй. Саашадаа үдэр һүнигүй адуулдаг гуримда орохо шухала. Олон фермэнүүд, илангаяа үбһэ тэжээлээр дуталдадагуудынь зунайнгаа һайн бэлшээридэ зөөхэ ёһотой. Тиихэдээ һаалишадай байра байдалые урид түхеэрхэ хэрэгтэй.

Һү ехээр һаахын тулада зоотехническэ заабариин ёһоор үнеэ һааха шухала. Энэ хэрэгтэнь, илангаяа залуу һаалишадта колхоз, совхозой мэргэжэлтэд, дүршэл ехэтэй түрүү һаалишад ехэ туһаламжа үзүүлхэ аргатай. Һү ехээр һаахын түлөө тэмсэхэ гээшэ үдхэн, тоһолиг һү һаахын түлөө оролдохо хэрэг мүн. Үнеэдые хоёр хүнэгтэ һааха арга түрүү ажахынуудта хэрэглэгдэнэ. Энэ хадаа үдхэн һү абаха аргануудай нэгэн болоно. Түрүүшээр һааһан шэнгэншэг һү тугалнуудта уулгахаяа үлөөгөөд, хоёрдохи һаамһаа гүрэндэ худалдаха хэрэгтэй.

Ажахын доторой хэрэглэмжэдэ һүн үлүүсэ ехээр гаргашалагдана. Баргажанай болон Хориин үйлэдбэриин управленинүүдэй олон ажахынуудта иимэ ушар үзэгдэнэ. Гүрэндэ һү худалдаха, тушааха түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдохо гээшэ түрүүшын ээлжээнэй хэрэг мүн.

Олон фермэнүүдтэ һаалишадтай, малшадтай ойлтууламжын хүдэлмэри мүртэй ябуулагданагүй, фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд байра байдалаар мууса хангагдана, ажалай эмхидхэл, түлбэриие зүбөөр эмхидхэхэ тушаа анхарал табигданагүй гэһэн мэдээсэл дохёонууд ороно. Кабанскын үйлэдбэриин управлениин «Заветы Ильича» колхоз һү һаалиингаа фермэнүүдээр анханда суурхадаг һэн. Теэд мүнөө үйлэдбэриин управлениин, мүн колхозой правлениишье хүдэлмэрилэгшэд эдэ фермэнүүдтэ ябадаггүй. Эгээл иимэһээ эндэ үдэрэй гурим сахигдадаггүй, ажалай журам һула. Эдэ бүгэдын эсэстэ үнеэд сагһаа урид шэргэдэг, һүн багаар һаагдадаг. Мүн Хориин управлениин Нарһатын совхозһоо, Баргажанай болон бусад үйлэдбэриин управленинүүдэй зарим ажахынуудһаа иимэ дохёонууд ороно. Зарим ажахынуудта түлбэриие хэтэрхы ехээр дээшэлүүлээд зунай нормодо ороногүй. Энэ хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хэрэгтэ урмашуулдаггүй, һүнэй өөрынь үнэ хүндэ болгодог, тиигэжэ ажахын олзотой һалбари — һү һаалиие гарзатай, хохидолтой болгодог.

Һү һаалиин ажахыда хүдэлдэг хүнүүдтэ анхарал оролдолго гаргаха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, ажалай журам һайжаруулха, тиигэжэ һаалишад болон малшадай ажалые урмашуулха гээшэ үйлэдбэриин управленинүүдэй, тэндэхи парткомуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна эхин организацинуудай шухалын шухала зорилго мүн.

Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй хубиин ажахынуудһаа гүрэндэ һү худалдуулбал, республикын уялга дүүргэхэ хэрэгтэ нэмэри болохо һэн. Жэшээнь Мухар-Шэбэрэй управлениин «Знамя Ленина» колхоздо бүлэ бүхэн июлиин 1 болотор 50 килограммһаа бага бэшэ һү худалдахаар шиидэв. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ республикын министерство энээниие хараадаа абалсаха ёһотой.

Һү ехээр һаахын, гүрэндэ худалдахын түлөө тэмсэхэ гээшэ партийна организацинуудай, үйлэдбэриин управленинүүдэй болон колхозууд, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулгын шухала хэрэг мүн. Гүрэнэй түсэб хуули гээшэ. Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээ абаял. Буряадай АССР-эй тогтоһоор 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!

ЖЭШЭЭ АБАМААР МАЛШАД

Түрэл Буряад оронойнмай 40 жэлэй алдарта ойн һайндэр улам улам ойртожо байна. Энэ үдэрые ажалай амжалтаар угтахын тула Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Хурамхаанай совхозой һаалишад, малшад, хонишод бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ.

Мүнөө совхозой гүүртэ, фермэ, отаранууд үбэлжэлгэеэ муу бэшээр үнгэргөөд, адууһа малаа яһала хүсэ шадал һайнтай, ашаг шэмэ ехэтэйгээр харууһалан, хабарай хагсууе гаталжа байнхай.

Илангаяа эндэхи һаалиин гүүртэнүүд бии байһан үбһэ тэжээлээ үбэл, хабарай һарануудта бодомжотой, зүбөөр гаргашалжа, үнеэдээ бэрхээр харууһалһан, оролдосотойгоор һааһанайнгаа ашаар нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 1,5 дахин ехэ һү һаагаа. Гүрэндөөшье һү элбэгээр тушаажа шадаһан байха юм. Энэ амжалта нэн түрүүн һаалишад, малшадай үнэн зүрхэнһөө оролдон, габшагай шударгыгаар хүдэлһэн, ажалдаа шэнэ түрүү онол арга хэрэглэһэнэйнь ашаар туйлагдаа.

Һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ «Шаманка» гэжэ нютагай коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн гүүртынхид эрхимлээд, жэлэй түрүүшын квартал соо гүрэндэ түсэбһөө гадуур 60 центнер һү худалдаа. Һүүлэй хоёр һарын туршадашье һү һаалияа баһал нилээд дээшэлүүлжэ байнхай. Үнгэрһэн 4 һарын дүнгөөр һаалишад Нина Иванова, Галина Зубкова, Екатерина Иванова, Валентина Кожевина (хоёрдохи отделени), Антонина Цыдыпова, Дара Очирова, Дыжидма Гатапова (нэгэдэхи отделени), Самажат Раднаева, Санжидма Раднаева (гурбадахи отделени) гэгшэд горитой амжалта туйлаа. Эдэнэр энэ үе соо үнеэн бүриһөө тус тустаа 500—600 литр һү һаагаа юм. Совхозойхид республикынгаа түрүү һаалишадай нэмэл бэшэгтэй танилсажа, тэдэнэй уряае һайшаан дэмжээд, һү һааха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб Буряад оронойнгоо 40 жэлэй һайндэрэй урда тээ, июниин 25-да дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Эндэ малай түлшье һайнаар абтажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Совхозой дүршэлтэй бэрхэ тугалшан Насагма Будаева, Гарифа Гатаулина, Евдокия Чиркова, Шалсама Раднаева болон бусад даажа абаһан тугалнуудаа тон тобир һайнаар түлжүүлжэ, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 700—900 грамм хүрэтэр нэмээнэ.

Байгша оной түрүүшын кварталда хонидой түл абалгаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хара-Модоной отделениин хонишод шалгаржа, зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 84 хурьга түлжүүлээ. Эрхим хонишод Чимита Замбуланова, Бумбэрма Дылыкова, Очиржап Дондуков, Дулма Цыренова, Дугар Домшоев болон бусадай даадаг отаранuудта зуун эхэ хонин бүриһөө 88—95 хурьгад абтаһан байна. Совхоздо бүхыдөө 16,6 мянган хурьгад абтанхай.

Бүхы малшаднай адууһа малаа тобир тарганаар, гарза хоролтогүйгөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргажа, һү, мяха, нооһо элбэг ехээр абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Е. Цыренова,
хүдөө бэшэгшэ.

Горох тарижа дүүргэбэ

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи таряан ажалай бригада горох тариха түсэбөө сүм дүүргэбэ. Гурбан үдэрэй турша соо эндэ 200 гектарта горох таригдаа. Тарилга дээрэ Доржо Цыреновэй агрегат илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүри 35 гектарай орондо 40 гектар горох таряа.

С. Биликтуев,
колхозой гэшүүн.

Хүдөө ажахын продукци абаха, бэлдэхэ хэрэгтэ шалгарһан түрүүшүүл

1-дэхи кварталда мал ажалай продукци бүри ехээр абаха, бэлдэхэ, малай, шубуунай тоо олошоруулха социалис мүрысөөндэ хабаадаһан автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай дүнгүүдые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хараба. Энэ асуудалаар тусхай тогтоол гаргагдаһан байна. Ульяновска, Свердловско, Новосибирскэ областьнууд шалгараа. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд, тус бүридэнь 10 мянган түхэригэй мүнгэн шан үгтэхэ.

Колхоз, совхозуудта мал ажалай продукци бүри ехээр абаһанай, бэлдэһэнэй түлөө Московско областьдо, Дагестанай АССР-тэ, Тувын, Яхадай АССР-тэ, Амурска областьдо тус бүридэнь 5 мянган түхэригэй шан үгэхэ тогтоол РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет баталһан байна.

1963 оной 1-дэхи кварталда мал ажалай продукци абаха, бэлдэхэ талаар Хабаровска хизаарай, Камчатска, Сахалинска областиин колхоз, совхозуудта һайн амжалта туйлагдаа гээд тогтоол дотор заагданхай.

(ТАСС).

Түхэреэн сүүдхэ соо тариха

ХАЛААН СОО 80 ГА ТАРИДАГ АГРЕГАТ

МУХАР-ШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Эндэхи үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд эртынгээ тарилгада жэгдэрэн орожо, ажалайнь эршэ үдэрһөө үдэртэ шангадажа байна.

Эдэ ажахынууд бүхыдөө 124,4 мянган гектар орооһото ургамалнуудые тариха аад, майн 7-ной мэдээгээр 22 мянган га шэниисэ таряа.

Хэнэйшье мэдэһээр, энэ жэлэй уларилай мууһаа боложо, эртын тарилга урда урдынхиһаа хожомдожо эхилээ. Нэн түрүүн бүхы бии байһан машина, техникээ үдэр һүнигүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадабал, орооһото ургамалнуудаа хаһа сагтань тарижа, үндэр баян ургаса хуряаха байна бшуу. Тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэн управлениингээ «Коммунизм» колхозойхидой жэшээгээр тарилгын үедэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүхы оросһото ургамалнуудаа агротехническэ эрхим болзор соо, имагтал һайн шанартайгаар тарихын түлөө тэмсэнэ.

Илангаяа «Искра» артелиинхид эртынгээ тарилгые нилээд эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байнхай. Эндэ бүхы агрегадуудынь хоёр халаанда, зогсоонгүй шахуу хүдэлгэгдэнэ. Агрегат бүхэндэ колхозой партийна бюрогой гэшүүд, эдэбхитэй коммунистнууд эльгээгдээ. Мүн партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлгэм, постнуудай түлөөлэгшэд тарялан дээрэ үдэр һүнигүй ябажа, агрегадуудай хэһэн ажалай шанарые наринаар шалгана.

Механизаторнуудайнгаа ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, ажалуудалай эрилтые һайнаар хангажа, шадаһанайнь ашаар тарилгын хүдэлмэри нилээд урагшатай ябана. Эндэ үсөөхэн хоног соо 1100 гаран гектарта шэниисэ хэрээһэлүүлэн, дүүрэн нормын ёһоор таригдаа. Колхозой дүршэлтэй бэрхэ трактористнар И. К. Екимов, А. Д. Бянкин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг агрегадууд халаан соогоо 36 гектар тариха даабаритай байбашье, тус тустаа үдэрэй 75—80 га эрхим шанартайгаар тарина.

Энэ үйлэдбэриин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэри баһал муу бэшээр эмхидхээ. Эхилһэнһээ хойшо хамта 2500 га дээрэ шэниисэ бүлтыень хэрээһэлүүлэн таряа гэхэ гү, али эртынгээ тарилгые 50 гаран процент болгоо.

Колхозой тракторно-таряан ажалай бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ В. Ткачевой хүтэлбэрилдэг дүрбэдэхи бригадынхид түрүүлжэ, правлени болон парткомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртэбэ. Тус бригадын тракторист Яков Ткачев «ДТ-54» тракторта 3 сеялкэ шагтагалаад хүдэлхэдөө, халаан соогоо 65—70 гектар хүрэтэр тарижа, даабаряа 200 гаран процент дүүргээд, бишыхан улаан туг абаха, үдэр, үдэшэнь столоводо түлөөһэгүйгөөр эдеэлхэ эрхэ олонхой. Мүн тэрэнтэй зэргэлжэ хүдэлдэг тракторист Яков Ястребовой агрегат баһал бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна.

Артелиинхид эртынгээ тарилгые ойрын 7-8 үдэр соо һайн шанартайгаар хэжэ дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлэнхэй.

Б. Жамбалов,
манай штатнабэшэ корр.

Онохойн совхозой 2-дохи отделенидэ хартаабхын газар түлэг уһалагдажа байна. Энэ хүдэлмэридэ Константин Спиридонов, Павел Калашников, Федор Пахомов гэгшэд оролдосотойгоор ажаллажа, үдэртөө хоёр нормо дүүргэнэ. Зураг дээрэ: эдэнэр газараа уһалжа байна.
А. БОРИСОВАЙ фото.

Үнэн сэдьхэлһээ дэмжэнэбди

Мүнөө жэл хаа хаанагүй бүхы орон доторнай холые зориһон шэнэ үеын, шэнэ хабар ерэнхэй. Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнгэрһэн жэлнүүдтэ орходоо хабарайнгаа тарилгада эрхим һайн бэлэдхэлтэй ороо. Трактор, бусад зэр зэмсэгээ саг болзор соонь заһабарилаа, хахалдаг газараа зүбөөр хубаарилжа, хабарайнгаа тарилгые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар, нэгэшье үдэр гээнгүй үнгэргэхэ гэжэ оролдоно. Эгээл иимэһээ загастайгаархин ерэхэ ургасын хуби заяан хабарай тарилгаһаа дулдыдаха гэжэ тон зүбөөр ойлгоно.

Тиигэжэ колхозой механизаторнууд саг болзор соогоо 18 «ДТ-54», «С-100» болон бусад түхэлэй 38 трактор, 30 гаран сеялкэ, 27 плуг шанар һайнтайгаар заһабарилжа гаргаа һэн. Энээнэй ашаар тарилгын хүдэлмэри һаадгүйгөөр ябуулагдана.

Мүнөө жэл колхоз 8700 гектар газарта оросһото ургамалнуудые тариха юм. Тэрэ тоодо 4200 га шэниисэ, 100 гектар горох, 700 гектар яарса, 600 гектар ешмээн, 400 гектар обёос болон бусад ургамалнууд. Зүгөөр, нёдондо колхознай оройдоол 2215 гектар шэниисэ, 24 гектар горох тариһан юм.

1963 ондо Загастайн тарияшад 800 гектар шэнэ газар элдүүрилхэ түсэбтэй юм. Мүнөө тэрэнээ бэелүүлжэ байна. Иигэжэ газараа зүбөөр, эзэн ёһоор ашаглаһанай, таряалангаа үргэдхэһэнэй ашаар ерэхэ намар оросһо таряанай баян ургаса абахань лабтай.

Тракторно-таряан ажалай бригаданууд ажахын тоосоондо орохолооро эмхи гуримтай болоо. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ хайшаа байгааб? Техникээ хайша хэрэг, шанар муутайгаар заһабарилдаг, гүйхэнөөр хахалдаг, хүрэнгэеэ гээхэ, хороохо, тоһо, горючияа гамгүйгөөр гаргашалха болоод элдэб баримтанууд али олон үзэгдэдэг байгаа.

Харин мүнөө тиимэ хойрог ябадал үгы болоо. Бригадын гэшүүн бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын түлөө тэмсэнэ. Юуб гэхэдэ, салин хүлһэн хэһэн ажалайнь, мүн шанарайнь зэргээр, намарай ургасаһаа дулдыдаха болоо гээшэ,— гэжэ колхозой түрүү тракторист Николай Ринчинов омог хүхюунээр хөөрэнэ.

Тарилгын хаһа соо механизаторнуудай байха байрануудые заһабарилжа, сэбэрлэжэ, пеэшэнгыень заһажа, дулаалһан байха юм.

Колхозой 1-дэхи бригадын барилгашад столово, кухни, улаан булантай һаруул томо хамтын байра механизаторнуудта бэлэглээ. Сүлөөтэй сагаа сэнгүү зохидоор үнгэргэхын тула радиоприёмник табяатай, шэнэ газетэ, журналаар саг үргэлжэ хангагдаха. Гадна механизаторнуудые хэрэгтэй эд бараагаар, зуруул тамхяар таһалгаряагүйгөөр хангахые оролдоно.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой механизаторнуудай бэшэгтэй танилсаад, манай механизаторнууд тэрэниие халуунаар дэмжэжэ, республикынгаа 40 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ үндэр баян ургаса абахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байһанаа мэдүүлээ.

В. Будажапов,
колхозой комсомолой комитедэй секретарь.

РЕСПУБЛИКЫНГАА 40 жэлэй ойе угтуулан

Ажалай бэлэгээр угтая

([..]-консервын комбинадай хүдэлмэришэдэй уялгаһаа)

[..]уряад оронойнмай ажал- [..]кынгаа тогтоһоор 40 жэ- [..]рлэхэеэ байна. Бүхы со- [..] алишье һайндэрөө ажалай [..]ар угтадаг заншалтай [..]

[..]энэр, Улаан-Үдын мяха- [..]бинадай хүдэлмэришэд, [..]технигүүд, алба хаагшад [..] боломжонуудаа хаража [..]ликынгаа ойн хүндэлэлдэ [..] ажал хэрэг дээрээ гори- [..] туйлаха гэжэ шиидээ- [..] долоон һарын түсэбые [..] урид—июлиин 7-до сүм [..]һөө гадуур 2300 мянган [..]укци үйлэдбэрилэн гар- [..]омжотойбди.

[..] дээрээ техническэ бо- [..] хэмжээ ябуулгануу- [..] гэжэ шиидээбди. Тэдэнэй эгээн шухалань юуб гэхэдэ, өөхэ хайлуулха, шубуунай мяха болбосоруулха үйлэдбэридэ поточно лини тодхохо юм. Эдэ бүхы хэмжээнүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хахад жэлэй түсэбые 103 процент дүүргэхэ арга олгохо байна.

Мүн түүхэй эд һайнаар, гамтайгаар хэрэглэжэ, продукциин өөрынь үные хямдаруулһанайнгаа ашаар хахад жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 200 мянган түхэриг олзо доход гүрэндэ оруулха аргатайбди.

Өөрынгөө ажаһуудаг город, хүдэлмэришэдэй тосхонуудые, предприятинуудые ариг сэбэр байлгахые хүдэлмэришэн бүхэн хүсэнэ. Тиимэһээ бидэнэр республикынгаа 40 жэлэй ойн һайндэр болотор комбинад шадархи 20 мянган дүрбэлжэн метр талмай асфальтаар хушахабди, мүн хахад миллион шахуу элдэб сэсэг, модо тарихамнай.

Һүүлэй мэдээсэлнүүд

Залуу уран зохёолшодой бүхэсоюзна дүрбэдэхи зүблөөн

МОСКВА, майн 8. (ТАСС). Залуу уран зохёолшодой бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшадай сугларһан «Юность» гостиницын актова зал үсэгэлдэртөө студентнэрэй хүхюу шуугаатай аудитори мэтэ байба. Зүблөөнэй хоёрдохи үдэр шалгалтын эхилһэн мэтэ байна. Москвагай литераторнуудай байшангай таһагууд хорин ондоо аудитори болонхой — проза, поэзи, драматурги, шүүмжэлэлээр, сатираар 20 семинар хүдэлжэ эхилбэ.

—●—

Великобританиин промышленнигүүдай делегацитай Н. С. Хрущев уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Лондоной худалдаа наймаанай палатын түрүүлэгшын орлогшо Лорд Эббишем түрүүтэй Великобританиин промышленнигүүдай делегацитай майн 8-да Кремльдэ уулзаба.

Англо-совет экономическа харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ асуудалаар Н. С. Хрущев делегациин гэшүүд хоёрой хоорондо хани ёһоной хөөрэлдөөн болоо.

(ТАСС).

Ф. Кастро Ташкентдэ айлшална

ТАШКЕНТ. майн 8. (ТАСС). Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын премьер-министр Фидель Кастро, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд мүнөөдэр Узбекистанай ниислэл хото ерэбэ.

ХЭТЭ МҮНХЫН АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААН

МОСКВА, майн 8. (ТАСС). Нүхэд Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев Чехословакиин Социалис Республикын хүтэлбэрилэгшэд А. Новотный, В. Широкий гэгшэдтэ амаршалгын бэшэг эльгээбэ. Фашис булимтарагшадһаа Чехословакиин сүлөөрһөөр 18 жэлэй ойтой—национальна һайндэртэй дашарамдуулан, Чехословакиин коммунис партиин Центральна Комитедтэ, ЧССР-эй правительствада, Чехословакиин аха дүүгэй арад зондо КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, бүхы совет арадай үмэнэһөө Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев халуун амаршалга хүргээд, һайн һайханиие хүсэбэ.

Социализм байгуулаад, орон дотороо коммунизм байгуулхын түлөө ехэ дэбжэлтэтэйгээр тэмсэжэ байһан аха дүү Чехословакиин арадые түүхэтэ илалтаарнь амаршалаад, Советскэ Союзай ажалшад һайн һайханиие үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байна гээд эндэ хэлэгдэнэ.

Хани харилсаанайнгаа жэлһээ жэлдэ улам хүгжэжэ, бэхижэжэ, манай арадуудай аха дүүгэй холбооной улам бата боложо байхадань совет хүнүүд омогорхожо байна. Энэ хадаа бүгэдын дайсаниие дарахын түлөө тэмсэлэй жэлнүүдтэ хамтаараа адхаруулһан шуһаар батадхагдаһан, нэгэ уг зорилготой, марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл суртал хэлбэришэгүйгөөр баримталдагаараа энэ барисаан хүсэтэй.

Промышленность, хүдөө ажахы болон соёл гэгээрэлээ саашадань хүгжөөхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бадаруулхын, зол жаргалта байдал байгуулхын түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумые угтуулан

Дэлисэ ехэтэйгээр, гүн удхатайгаар...

Литература болон искусствын ажал ябуулагшадтай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн уулзалга дээрэ болоһон хөөрэлдөөнүүд оронойманай бухы ажалшадые, тэрэ тоодо манай Хойто Байгалай хүн зониие, ехээр һонирхуулһан байна. Соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань бүри шангадхаха, тэрэниие манай ажал хэрэгтэй, ажабайдалтай бүри нягта холбоотой болгохо гэһэн тобшолол аймагай партийна организаци энэ уулзалгаһаа хээ. Эгээл энэ асуудалда партийна комитедэй һаяхан үнгэргэгдэһэн пленум зорюулагдаа.

Мүнөө партийна эхин организацинууд май һарада болохо КПСС-эй ЦК-гай Пленумые угтуулан, соёл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зарим тэды хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ эхилээ.

Загаһа бариха, загаһанай продукци гаргаха долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Алас-Дурна зүгэй загаһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй уряае аймагай загаһашад халуунаар дэмжэжэ, ажал хүдэлмэреэ улам шангадхана. 1963 оной нэгэдэхи кварталда загаһа бариха түсэб 161 процент, консервэ гаргаха даалгабари 183 процент дүүргэгдээ. Энэ амжалтые туйлахын тула партийна организацинууд загаһашадай дунда соёл сурталай хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна.

Энээниие гэршэлэн, Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадай партийна организациин хүдэлмэриие • хараад үзэе. Партийна бюро (секретарь И. А. Волегжанин), комбинадай бухы загаһашадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ шадаһан.

Эндэ мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ гаргагдажа, түсхай бюллетень дээрэ бэшэгдээд, загаһашадай бригаданuудта эльгээгдэдэг юм. Мүн ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһанда» комбинадай загаһашадай ажал хэрэг хододоо харуулагдажа байдаг. Агитколлективэй гэшүүдээр гушаад хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда коммунистнууд, комсомолшууд, мэргэжэлтэд бии. Агитаторнууд К. Ф. Черных, В. А. Демина, К. А. Болдунников, Н. И. Печкин болон бусад олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха онол аргаар баян болонхой. Дүлэтэ үгөөрөө, эршэтэ ажал хэрэгээрээ үльгэр жэшээ харуулжа, эдэнэр загаһашадые ажалай габьяада үдэр бүри зоригжуулна. Агитатор К. Ф. Черных загаһа барилгын звеное хүтэлбэрилдэг. Тиихэдээ өөрөөшье, мүн звеногойнь гэшүүн бүхэн ажалай түрүүшүүл болонхой. Мүнөө тус звено хахад жэлэйнгээ түсэбые 129 процент дүүргэнхэй.

Агитаторнуудай ашата һайхан ажал хэрэг тухай үшөө нэгэ жэшээ. Орон соогоо суурхаһан В. Гагановагай үүсхэлые дэмжэжэ, агитатор Н. И. Печкин гээгдэлдэ ороһон С. Роговой звенодо туһалаа юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ хоёр звено нэгэдүүлжэ, хүдэлмэриень өөрөө нүхэр Печкин хүтэлбэрилдэг болоо һэн. Энээнэйнь үрэ дүн уданшьегүй харагдаа. Пэн түрүүн ажалайнгаа журам шангадхаха, зарим нэгэнэй аягүй аашые хорихо, ажалдаа, ажаһуудалдаа гуримтай болохо талаар агитатор ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Зарим нэгэнтэй хөөрэлдэжэ, үнэтэ сагаа энэ хэрэгтэ горитойгоор зорюулһаншье байха. Тиихэлээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, өөрынгөө дүршэлдэ бүхы гэшүүдээ заатагүй һургаха гэһэн гол хараатай һэн. Энээнэй ашаар мүнөө нүхэр Печкинэй ударидадаг загаһашад аймаг соогоо түрүү һуури батаар эзэлэнхэй. Загаһа бариха хахад жэлэй түсэб Майн нэгэнэй һайндэрөөр дүүргэгдээ. Һаяхан тус коллективтэ коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Нүхэр Печкинэй һайн һайхан жэшээгээр мүн Ю. Соляхутдинов жэжэ звенонуудые нэгэдхэжэ, загаһашадай томо бригада байгуулаа. Тиигэжэ хүшэр хүндэ ажал оньһожоруулха, загаһа барилгын зэбсэг болон механизмуудые бүтээсэтэйгөөр хэрэглэхэ арга олдоо. Эдээхэн жэшээнүүд дээрэһээ ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, түрэл партиингаа дүлэтэ үгэ олониитэдэ хүргэгшэд—агитаторнуудай үүргэ мүнөө сагта хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ болоо, тэдэнэр үнэн сэхэ үгөөрөө, эршэтэ ажал хэрэгээрээ ажалша зониие ажалай баатаршалгада зоригжуулна. Эгээл тиимэһээ партийна организацинууд агитколлективүүдэй гэшүүдээр эрхим һайн хүнүүдые, политическэ талаараа бэлэдхэлтэй, ажалай түрүүшүүлые дэбжүүлхэ уялгатай. Тиимэ хүнүүдэй үгэ хүн зоной дунда хүндэтэй байдаг ха юм.

Мүнөө партийна эхин организацинуудай агитколлективүүд гол түлэб һайн хүнүүдээр бүридхэгдэнхэй. Тиигэбэшье КПСС-эй райком тэдэнтэй ходо семинар, зүблөө хэжэ, дүй дүршэлыень, онол аргыень баяжуулхые оролдодог.

Тэрэшэлэн райком лекционно пропагандын дэлисые үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулна. Райкомой лекторнуудэй бүлэг, мүн ажахын һалбаринуудай мэргэжэлтэд загаһашадай дунда саг үргэлжэ лекци, элидхэлнүүдые уншажа байдаг болонхой. Тиихэдээ тэдэнэр гол түлэб загаһашадай табиһан асуудалнуудта харюусаха, тэдэнэй эрилтэнүүдые хангаха гэдэг байна. Энээниень бидэнэр ехэ һайшаанабди. Юуб гэхэдэ, шагнагшадай өөһэдынь дурлаһан темые тайлбарилхада, элдэб олон асуудалнууд гаража, ехэ һонирхолтой хөөрэлдөөн болодог. Иимээр үнгэрһэн лекциин, элидхэлэй нүлөөн ехэ.

КПСС-эй райком, партийна организацинууд зоной дунда газетэ, журнал тарааха, номой наймаа дэлгэрүүлхэ, радиодамжуулгые, кино харуулгые һайжаруулха талааршье зарим тэды алхамуудые хээ. Загаһашадай радиожурнал шагнагшадые ехэтэ һонирхуулдаг болонхой. Энэ журналда загаһашад өөһэдөө олоороо хабаададаг юм.

Гэхэтэй хамта ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриин дэлисэ, удха шанар болон шэглэлынь ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые үшөөл хүсэд дүүрэнээр ханганагүй гэжэ сэхынь хэлэхэ хэрэгтэй. Хүмүүжүүлхы нүлөө ехэтэй, һургаал абамаар лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд хомор болодог, зарим ушарта шадабаригүйгөөр, бирагүй удхатайгаар лекцинүүдэй уншагдадаг баримтанууд үзэгдэнэ. Мүн агитаторнуудайншье хүдэлмэриие бүри оншотой, хурса болгожо боломоор. Тиихын тула аймагай партийна, советскэ органуудай, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала. Тиигэбэл, бүхы ойлгууламжын хүдэлмэриин бүри үрэ ехэтэй болохонь дамжаггүй, ажалшадтайгаа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэдэнь туһалха.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум партийна организацинуудай ажабайдал, ажал ябуулгада түүхын удха шанартай ушар хэрэг боложо, соёл сурталай хүдэлмэриие саашадань гүн удхатайгаар, үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха хэрэгтэнь маша ехэ түлхисэ үгэхэ байһаниинь лабтай. Тиимэ дээрэһээнь манай аймагай бүхы коммунистнууд энэ Пленумые ажалай, политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтахые хүсэнэ.

Д. Цыренов,
КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой секретарь.

Ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда

КПСС-эй ЦК-гай болохоёо байгаа ээлжээтэ Пленумые нэрэтэй дүрэтэйгөөр угтахын тулада манай колхозой ажалшад эдэбхи ехэтэйгээр оролдоно. Мүнөөдэрэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн—богони болзор соо эрхим шанартайгаар хабарай тарилгые үнгэргэхэ ябадал болоно. Эгээл энэ асуудалда партийна организаци колхозоймнай правлени гол анхаралаа хандуулжа байна.

Партиин ЦК-гай мартын, ноябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, тараан ажалаа һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалаабди. Нёдондо жэлдэ ороогото ургамалнуудай талмайе нилээд үргэдхэһэншье һаа, энэ жэлдэ тэрэ хэрэгээ саашадань үргэлжэлүүлээбди. Жэшээнь, нёдондо бүхыдөө 6500 га ороогото ургамал таряа һаа, мүнөө жэлдэ тэрээн дээрээ үшөө 2110 гектар шэнээсэ нэмэхэ гэжэ түсэблөөбди. Бага ургасатай ургамалнууд хороогдожо, 400 гектар горох, нилээд ехэ силосэй ургамал таригдахаар хараалагдаа. Тиихэдээ тарилгын шанарта ехэ анхарал хандуулжа, ороогото ургамалнуудайнгаа 80—90 процентыень нарин зуруудтайгаар хэрээһэлүүлэн тарихабди. Тиигэжэ гектар бүриһөө 10 центнерһээ бага бэшэ таряа сохижо абахаар хараалнабди.

Түргөөр, шанар һайнтайгаар таряагаа хаяжа дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо бэелүүлхэ гээшэ оройтоһон хабарһаа уламжалан, бүри харюусалгатай, хүндэшэг хэрэг болоо гэжэ ойлгоод, мүнөө манай механизаторнууд бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, урда урданайхиһаа үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллахые зорнод.

Майн 5-най мэдээгээр 1900 гектар наарта тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ гүйсэд хэгдээ, 400 гаран га шэнэнсэ, 215 га эртын силосэй ургамал таригдаад байна. Хүдэлмэриингөө түрүүшын үдэрһөө хойшо ажалай үндэр бүтээсэ, эрхим шанар трактористнар нүхэд П. Белоусов (отрядай начальник), П. Уваров, Ц. Цыренжапов, Н. Махмутов гэгшэд харуулна. Индус Махмутов, жэшээнь, «МТЗ» маркын трактораар 16 гектар талмайда урэһэ хаяха даалгабаритай аад, 20 гаран га хүрэтэр тарина.

Энэ жэлдэ тракторно-тараан ажалай бригадын хүдэлмэриие отрядна гуримаар эмхидхээбди. Бригада бүхэндэ мүнөө хоёр-хоёр отряд бии болгогдоо. Тэдэнэртэ таряалангай газар, техникэ, кадрнууд даалгагдажа үгтэнхэй, ажахын тоосооной даабаринууд—хүдэлмэриин түсэб, гаргашаорһын тоонууд тодорхойлогдонхой. Энэ отрядуудые дүршэлтэй механизаторнууд нүхэд П. Белоусов, Д. Дондоков, И. Старостенко, Д. Дондоков гэгшэд толгойлно. Тиихэдэ өөһэдынь гол ажал трактористын гү, али сеялкэшэнэй хүдэлмэри байбашье, отрядайнгаа ажалые нэмэлтэ түлөөһэгүйгөөр, һайн дураараа ударидахабди гэжэ тэдэнэр найдуулаа. Ажахын тоосоондо ороһон эдэ отрядуудта бидэ ехэхэн найдал хүсэнэбди. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэр тарилгаһаань эхилээд ургаса хуряаха хүрэтэрнь өөһэдынгөө участогые харюусаха болоно. Тиигэжэ үндэр ургаса туйлахань дамжаггүй.

Ажалые шэнэ ёһоор эмхидхэхын хажуугаар зоной зориг бадаруулха хэмжээ ябуулгануудые урданайхиһаа ондоошогоор эмхидхээбди. Ажалшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын зорилгоор тракторно-тараан ажалай бригаданuудта коммунист, комсомолшуудай тусхай бүлэгүүд байгуулагдаа. Тарилгын үедэ тэдэнэрэй хэхэ хүдэлмэриин түсэб, даабаринууд зохёогдонхой.

Соёл гэгээрэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри гол түлэб полевой стан дээрэ, механизаторнуудай хүдэлжэ байһан газарта ябуулагдаха ёһотой гэһэн заабариие хараадаа абан, мүнөө жэлдэ полевой стануудаа түбхинэһэн байра, соёлой гуламта болгохые оролдообди. Тусхайлбал, 2-дохи бригадын полевой стан дээрэ һайнаар түбхинүүлэгдэһэн улаан булан хүдэлнэ. Тэндэ ном, журнал, газетэһээ эхилээд, харуулан ойлгуулха агитаци хүрэтэр бүхы юумэн бии. Улаан булангые эрхилэгшээр колхозой комсорг Б. Бардуев томилогдонхой. «Партиин ЦК-гай майн Пленумые ажалай шэнэ амжалтаар угтая!» гэһэн темээр 3 дахин хөөрэлдөөн болонхой. Хамтадаа таряалан дээрэ 10 гаран агитатор хүдэлнэ.

Социалис мүрысөөнэй ябасые тодорхойгоор хүтэлбэрилхын тула парткомой бүлэг гэшүүд энэ хэрэгтэ хабаадуулагдана. Бригаданууд хоорондын мүрысөөнэй дүн 10 хоноод гаргагдаха, агрегадуудай ажалай дүн 5-5 хоноод элирүүлэгдэжэ байха юм. Илагшадта дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд мүнгэн шантайгаар барюулагдаха. Мүрысөөнэй дүн үргэнөөр ханын хэблэлдэ, радиогоор туһхаглагдаха.

Ороогото ургамалнуудайнгаа тарилгые майн 25 хүрэтэр дүүргэжэ, партиингаа ЦК-гай ээлжээтэ Пленумые ажалай бэлэгээр угтахын тула манай колхозой бүхы таряашад унаһан малгайгаа абаха забдагүй хүдэлжэ байнад.

Ц. Дамбиев,
Хоринин «Дружба» колхозой парткомой секретариин орлогшо. колхозой главна агроном.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной майн 10.

Б у л а д х ү л э г ү

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харьковска тракторна заводто бүтээгдэһэн 130 моринной ... гэжэ шэнэ тракторнууд Харьковһаа Армавир хүрэтэр ябажа туршагдахаар бэлэн бол... ТАСС-ай ...

Уралан нарижуулагшадай оролдосото...

Олохон мянганай арьбалалт...

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой уралан нарижуулагшад үйлэдбэреэ оньһожоруулха, техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Тиигэжэ экономическа арьбалалта туйлаха талаар байгша оной түрүүшын кварталай түсэбые 118 процент дүүргээ гэхэ гү, али 106,5 мянган түхэригэй алмалта хэһэн байна. Үнгэрһэн дүрбэ һарын туршада оруулагдаһан уралан нарижуулгын 500 шахуу дурадхалнуудай 300-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Олон уралан нарижуулагшад эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, арьбалалта хэхэ арга хангаһан байна.

Механическа зүйлнүүдэй цехэй ахалагша мастер А. У. Кравчугай оруулһан уралан нарижуулгын 5 дурадхал бултадаа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, 3228 түхэригэй алмалта хэгдэбэ. Аппаратна цехэй токарь Э. В. Наац гэгшын уралан нарижуулгын дурадхалнууд 1400 түхэригэй арьбалалта үгэһэн байна. Инструментальна цехэй фрезеровщик В. И. Синютин үнэтэ хэдэн дурадхал оруулаа. «Н-8» электровозой двигателиин нэгэ шухала деталиие үрэмдэн мүлихэ шэнэ арга хэрэглэжэ, жэл соо 13 мянган түхэригэй алмалта хэжэ шадаһан байна.

Кузнечнэ цехэй техническэ бюрогой начальник Г. С. Сергеевэй, конструкторнуудай таһагай главна механик И. К. Кузьминай дурадхалаар 100, 180 тонның прессүүд пневматическа аргаар хангагдаа, тэдэниие хүдэлгэхэ ажал оньһожоруулагдаа. Пресс дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй ажал нилээд ехээр хүнгэдхэгдөө, ажалайнь бүтээсэ горитойгоор дээшэлээ.

Заводой хүдэлмэришэдэй дунда коллективнэ эдэбхи үүсхэл улам ехээр бадарна. Үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхээр оруулагдаһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудай 30 процентнь эндэхи хүдэлмэришэдэй хамтын ажалай үрэ дүн болоно. Уралан нарижуулагшадай бригаданууд үйлэдбэриин процессүүдые оньһожоруулха талаар ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо. Нүхэд Ю. И. Синицин, Б. А. Каток, С. А. Привалов, С. Ф. Захаров, Д. П. Овчинников гэгшэдһээ бүридэһэн аппаратна цехэй эдэбхитэдэй бригада

электровозууда...
хеэрэлгэнүүдые...
мэ богони саг...

Уралан нари...
һайн дурадха...
сын соносхогдо...
мэришэдэй эдэ...
шэлээ, тэдэн...
оньһожоруулха...
хабаадалсадаг...

Ашатай, туһатай к...

Партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй баталан абаһан шиидхэбэри хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ажалаи бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, үйлэдбэриин гаргаша бага болгохо, техническэ дэбжэлтэ туйлаха гэһэн эрилтэ табигдана. Энэ эрилтэ дүүргэхэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой үүргэнь ехэ.

Энээниие Зэдын комбинадай жэшээ дээрэһээ харуулжа боломоор. Нёдондо жэлэй туршада эндэ оруулагдаһан 712 дурадхалай 328-ниинь хүдэлмэришэдэй дурадхалнууд байһан юм.

Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар гүрэнэй ехэ мүнгэ зөөри алмаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха арга хангагдана гээшэ. Нёдондо тус комбинадайхид 589 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээд, 464 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байна. Хүдэлмэришэд энэ жэлдэ уралан нарижуулгын ажалда бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Түрүүшын квартал соо 274 дурадхал оруулагдаа, тэдэнэй 218-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Энэ ажалда 226 хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана гэхэ гү, али тэдэнэй тоо нё...

дондо жэлэй...
талайхипаа...
олошорһон ба...

Холтосоной...
голой ЦЭС-эй...
механическа за...
но-прокатна ба...
рижуулагшад...
уялгануудаа...
дүүргэнэ. Хол...
тэй хүдэлмэри...
оруулаад, тэдэ...
үйлэдбэридэ...
Ганса 20 дур...
соо 25700 түхэ...
балагдахаар х...

ВОИР-ай э...
нуудта урала...
ажал һайжар...
эрхим дурад...
һэн конкурс...
дэһэн байгаа...
95 дурадхал...
тэрүүлэгдээ, у...
гын, уралан н...
хэсоюзна бу...
100 хүдэлмэри...
курсын дүнгү...
но-прокатна...
һуури эзэлжэ...
мүнгэн шанда...

Зарим урал...
шад жэлэй э...
дэн дурадх...
нэбтэрүүлжэ...
хэдэ, шанар...
кын механик...
оруулһан 4 д...
рын үйлэдбэ...
лэгдэнхэй.

манай ш...

Совет уран зохёолшодой эбтэй, дайшалхы бүлэ

Совет орон соо литература хадаа бүгэдэ арадай хэрэгэй таһаршагүй нэгэ хубинь болонхой. Ажалшан арад түмэнэй зол жаргалта ерээдүй болохо коммунис общество байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабададаг ёһотой туһамаршадһай уран зохёолшод болоно гэжэ партимнай тоолоно. Совет уран зохёолшо хадаа өөрынгөө революциин хэрэгтэ бэеэ зорюулһан хүн гээшэб гэжэ омогорхон тоолодог байна.

Һаяхан боложо үнгэрһэн парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй уран һайханай интеллигенцитэй хэһэн уулзалганууд хадаа үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулжа байһан үе сагта литература болон искусствын үүргын дээшэлһэнэй гэршэ мүн болоно. Эдэ уулзалганууд дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнууд бүхы совет олониитын анхарал хандуулжа, завод, фабрика, барилга, колхоз, совхозууд дээгүүршье зүбшэгдэнэ. Бүхы орон соомнай, мүн олонхи городуудта уран һайханай интеллигенциин суглаанууд боложо үнгэрөө. Соёл сурталай талаар партиин ябуулжа байһан политикые тэдэ суглаануудта хабаадагшад халуунаар дэмжэһэн байна.

Зарим уран зохёолшодой болон уран зураашадай ажал хүдэлмэридэ бии байгаа буруу шэглэлнүүд, томо алдуу дутуунуудые сэхэ шууд, эридээр, тэрэ мүртөө һайн һанаа баримталан шүүмжэлһэн ушар хадаа манай литература, искусствын саашанхи хүгжэлтэдэ, мүн соёл сурталайнгаа дайшалхы зэбсэгэй сэбэр арюун байха хэрэгтэ манай партиин ёһотой ленинскэ анхарал хандуулжа байһанай гэршэ болоно бшуу.

КПСС-эй XX болон XXII съездүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй һайшаалта нүлөөн доро совет общеествын ажабайдалда боложо байгаа хубилалтанууд манай уран һайханай культурыншье хүгжэлтые алгасаагүй. Тэрэнэй гэршэ хадаа шэнэ шэнэ бэлигтэй уран зохёолшодой манай литературада олоороо орожо байлга мүн болоно. Манай совет литература болон искусство хадаа революционно соёл сурталаар нэбтэрһэн олон үеын уран бэлигтэйшүүлэй ёһотой творческо хани барисаанай жэшээ юм.

«Манай парти хадаа,— гэжэ Никита Сергеевич Хрущев хэлээ һэн,— литература болон искусствын партийна байхын түлөө ходоодо тэмсэдэг. Уран һайханайнгаа творчестводо коммунис үзэл суртал баримталан ажалладаг хүгшэншье, залуушье, партийнашье, бэшэшье литература болон искусствын түлөөлэгшэдые партимнай дэмжэнэ. Тэдэнэр хадаа партиин түшэг тулгуури, үнэн сэхэ сэрэгшэдынь гээшэ. Тиимэһээ марксизм-ленинизмын илагдашагүй соёл сурталые баримталан ажалладаг, манда харша, үсэрхэг, үжэн һалаһан элдэб нүлөөнүүдые үзэн ядадаг ёһотой уран һайханай хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэ эбтэй, дайшалхы революционно бүлэ болон жагсаха хэрэгтэнь хамаг оролдолгоёо гаргажал байхабди».

Манай ороной творческо ажал хэдэг бүхы хүсэнүүдэй нягтаран жагсажа, эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилһэн үе сагта залуу уран зохёолшодой бүхэсоюзна дүрбэдэхи зүблөөн эхилхэнь. Тус зүблөөндэ үргэн уужам манай Эхэ ороной олон хизаар болон областьнуудай, аха дүү республиканuудай түлөөлэгшэд суглараа.

Совет залуу уран зохёолшод ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, зүб замаар ябана. Тэдэнэй номуудай геройнууд хадаа колхозой полинуud дээрэшье, станогуудай дэргэдэшье ажаллана, электровозууд болон замбуулинай онгосонуудые жолоодоно, сүл губи газарнуудай түхэл шарайе хубилгана, асари ехэ ГЭС-үүдые бэрина, хүн зоной ябажа үзөөгүй зүгэй харгыгаар дабшан, оронойнгоо баялиг нюусануудые олоно. Энэ бүхы баатаршалгада тэдэниие агуу ехэ Октябриин үзэл суртал, Эхэ орондоо, партидаа үнэн сэхэ байлгань хүтэлнэ бшуу. Совет литературын эрхим түрүү революционно уг залшалые болон аха заха уран зохёолшодойнгоо үнэтэ дүй дүршэлые халан абаһан залуу уран зохёолшод парти, арадайнгаа хэрэгэй агууехэ уг удхые, манай совет хүнүүдэй сэдьхэлэй һайхые, баялигые өөһэдынгөө зохёолнууд соо зураглан харуулхын хойноһоо эрмэлзэнэ.

Һаяхан боложо үнгэрһэн парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй уран һайханай интеллигенцитэй хэһэн уулзалганууд дээрэ, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи соёл сурталай комиссиин заседани дээрэ литература болон искусствын залуу хүдэлмэрилэгшэдэй ажал ябуулгые зүбшэн хэлсэхэ үедэ, мүн республика, хизаар болон областьнуудта болоһон уран һайханай интеллигенциин суглаанууд дээрэ зарим залуу поэт болон прозаигуудай номууд соо бии байгаа ехэ алдуу дутуунууд, тэдэнэй өөһэдынь манай совет общеествын журамтай эбсэшэгүй, тон буруу аяг аашанууд хатуугаар шүүмжэлэгдэһэн байна.

Чеховэй мэдээжэ рассказай герой болохо коллежскэ регистратор Дмитрий Кулдаров гэдэг өөрынгөө нэрые газетэ дээрэ уншаад, ехэтэ баярлаа бэлэй. Үнэн дээрээ тиимээр баярлахашье шалтагаан үгы һэн, ушар юуб гэхэдэ, үнөөхи геройнай һогтуугаар мори тэргэ дээрэһээ унаа гэжэ тэрэл газетэ соонь хэлэгдэһэн байгаа бшуу. Манай зарим залуу уран зохёолшод Чеховэй тэрэ уймар герой шэнги болохоёо һанана. Яахадааб гэхэдэ, мандада харша, буржуазна газетэнүүд дээгүүр һэбхеэр, харюусалгагүйгөөр бэшэгдэһэн элдэб һанамжануудаа болон намтарнуудаа толилуулаад баярлана бшуу.

Агууехэ пролетарска уран зохёолшо А. М. Горький хадаа уран зохёолшод өөрынгөө эрдэм мэргэжэл ходо дээшэлүүлжэ байха ёһотой, үе сагайнгаа үндэр эрилтэнүүдтэй тааралдама ном һургуулитай байха ёһотой, тиихэ зуураа, али бүхы үйлэ хэрэгүүдые ямар нэгэн намагай болдог дээрэһээ сэгнэн хараха бэшэ, өөрынгөө эрдэм мэргэжэл үндэһэлэн, юумэнэй гол уңги руу, социальна тала руунь хараха ёһотой гэжэ заадаг һэн. Манай арадай туйлаһан бүхэдэлхэйн түүхэтэ амжалтануудые зарим залуу уран зохёолшод тэрэл А. М. Горькиин хэлэгшэ намагай болдог дээрэһээ шэртэн хараад, шүлэһэ һайруулан байжа дээрэлхүү янзаар совет хүнэй нангин хэрэгые горхогүйн һэдэлгэнүүдые гаргана бэшэ гү.

Залуу уран зохёолшодой эртээр мэргэжэхэ ябадал тэдэнэй саашанхи творческо ажал ябуулгада буруу нүлөө үзүүлнэ. Нэгэ хэдэхэн лэ шүлэг бэшэжэрхиһэн залуу хүниие уран зохёолшодой союзай гэшүүн болгоод, хэтэрхы үлүүсэ магтахадань, мүнөөхинь тархяа эрьежэ, ажал хүдэлмэреэшье хаяжархёод, литература багаар эрьелдэжэ эхилдэг юм. Үнгэрхэдөө түрэл нютагаа орхижо, нииcлэл хото руу эрмэлзэдэг байна. Тиихэдээ тэдэнэр үрэжэлтэ газарһаа таһарна бшуу. Энэ талаар Михаил Шолоховой болон бусад уран зохёолшодой гайхамшагта үльгэр жэшээ маргажа болохогүй. Станица, һуурин бүхэндэ, Сибириин, Ураалай, Кубаниин промышленна түбүүдтэ болон бусад һайн һайхан газарнуудта, бүхы Совет орон соо хаанашье зохёон байгуулхы ажал замханагүй ха юм.

Залуу уран зохёолшодой эртэ мэргэжэхэ хэрэгые дэмжэдэг творческо союзай хүтэлбэрилэгшэд хадаа залуу уран зохёолшодые халуун анхаралаар хүреэлхэһээ гадна, үндэр эрилтэнүүдые табижа байха, мүн тэдэнэй коммунис соёл сурталаар нэбтэрэн хүмүүжэхэ, ургаха тухай оролдожо байха гэһэн Горькиин гайхамшагта заншалые мартана гээшэ ха.

Мүнөөдэр нээгдэхэ залуу уран

зохёолшодой бү...
зүблөөндэ хабаа...
олонхинь ажа...
литература ру...
болоно. Тэдэнэ...
мэргэжэлтэй хү...
зохёон байгуул...
зуураа, залуу у...
байдалайнгаа д...
баяжуулна. Сов...
туһатай байхы...
уран зохёолшо...
ажабайдал ша...
боложо үгэнэ...

Зүблөөндэ за...
һоо гадна, совет...
заха мэдээжэ у...
дажа, залуушуу...
лөө хубаалдаха...
үнэн зүб шүүм...
луу уран зох...
гаха, комму...
сэгжэхэ хэрэ...
тай байха бай...
гүй. Совет ур...
дайшалхы бү...
манда харша...
хайрагүй тэмс...
партийна боло...
талан, социали...
ро хамаг хүс...

«Үнэн сэ...
лэг соогоо зал...
сов өөрынгөө...
зүбөөр тобшо...
Ашата пар...

Арюун хо...

Соносо, Цэ...
Ленинай Ту...
Соком ал...

Манай агуу...
һээ уламж...
гаа һургуу...
гэнэрэйнгээ...
жэлүүлхээр...
най залуу ур...
хэй дээрэ а...
лохо ком...
культурые х...
хубитаяа ...

«Правда» газ...

...дай гэгээрэлэй отличник

...рай училищи-
...д шиидэнхэйб,
...дуратай бай-
...рина Ринчино-
...шээ хараха-

...и хүдөө ажа-
...мэдүүлгэ ба-
... Сэсэгмаа
...алентина Гал-
...ргэ хэлэнэд.
...к, һаалишан,
...олон хүгжэм-
... шэлээд бай-
...нгүй наймада-
... хөөрэлдэшэбэ.
...гууляа дүүр-
... ошохоб гэһэн
...ассай суглаан
...бшуу. Классай
... арадай гэгээ-
...к Даша-Дабаа
...Абармитов:

...ай эмшэн боло-
...ая намтай хөө-
... дээрэмнай нютагай
...н өөһэдын эм-
... ехэ зүб хэлэ-
...шань үргэлжэ-

...Мэлэ нютагһаа
...й нэгэшье хүн
...а, мүнөө жэл
...ад Валентина
...рия Доржиева
... дүүргэжэ ерэ-
...рдэмтэй номтой
...таа ажаллахаяа
...жэ найданаб, —
... тээшээ урихан
...а.

... Абармитович
...лһээр 12 жэл
... соо багашуулые

хүмүүжүүлхэ талаар ехэхэн дүрэ шадабаритай байһанаа харуулаа. «Манай Дабаа алтан гартай хүн» гэжэ нүхэдынь магтадаг.

Модо дархалха, час заһаха, зураг зураха, радио, техникэдэ дуратай багшада эдир һурагшад дурлангүй байжа шадаха аал!? Тэрэнэй хүтэлдэг фотокружогые мүнөө жэл хорёод үхибүүд дүүргэхэнь. Урда жэлнүүдтэ эхин классуудта заажа байһанаа энэ һуралсалай жэлдэ физикэ заажа эхилээ. Физикээр бүхы үхибүүдынь һайн сэгнэлтэтэй.

— Бүхы үзэһэн материалаа ажабайдалтай холбохо гээшэ мүнөө үе сагай гол зорилго ха юм даа. Тиимэһээ бидэ һаяхан ахалагша классай һурагшадаар эндэһээ табан модо холо Баян голой телефонно станци, ТЭС ошожо ерээбди, хэшээлдээ хэрэглэмээр элдэб приборнуудые үхибүүд хэнэ,—гэжэ нүхэр Абармитов хөөрэнэ.

Эрхим багша, сомоной Соведэй депутат Д-Д. Абармитовай багашуулые хүмүүжүүлхэ нангин хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө оролсожо байһандань баяртайбди.

В. Очиров.
Захааминай аймагай Мэлэ-Бортын 8 жэлэй һургуулиин һуралсалай талые даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Д-Д. Абармитов һурагшадаараа физикээр туршалга хэжэ байна.**

Авторай фото.

...дай эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха

...райпотребсоюзай
...ал хүдэлмэри
... пайщигуудай
... суглаан дээрэ
...дэбэ.

...юз нёдондоной-
...энэ жэлэй нэгэ-
...да эд бараа
...бөө дүүргээгүй,
... тэрээгээр хан-
...ө бэелүүлжэ
...кэ зүблөөндэ
... хамагай тү-
...лэбэ. Райпот-
...авлени эдэ хэ-
...йгоор эмхидхэ-
...ө тадна, коопе-
...ри сахин хам-
... табижархиһан
... олониитын эм-
...щигуудай эдэб-
...о барисаагүй

... хүтэлбэрилэг-
...аг үсөөн гара-
...а наймаанай
...та туһаламжа
...г. Кооператив-
...рилгэн ба хул-
... үедэ олошо-
...62 ондо 33 мян-
...эд зөөри үриг-
...даһан байна.
...й правлениин
...шэгүй ябадал-
...айгаар тэмсэ-
... Д. Жамсара-
...гаар табидаг
...гуудай тү-
...хэлээ.

...потребсою-
...ын органи-
...й комисси-
...агүй дээрэ-
...гүй ябадал-
...гэрдэг бай-
...уудай гэ-
...үүд взно-
...үй, ёһо гу-
...үй байдаг.
...агай ажал-
...ан эдеэнэй
...аад бай-
...һээ, энээн
...агаа зобо-

Хөөрхэ тосхоной пайщигуудай түлөөлэгшэ Балданов үгэ хэлэхэдээ, холын һуурин нютагуудые худалдаа наймаанай талаар хангаха хэрэг тон муу гэжэ тэмдэглэбэ. Аймагай түбһөө энэ тосхон зуу модо шахуу газарта, промышленна болон эдеэ хоолой зүйлнүүд, даалимба, ситец, тоһон, загаһан гэхэ мэтын юумэнүүд абаашагданагүй.

Хориин сельпогой түрүүлэгшэ Г. И. Печаевский худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн абаха, хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгые тооногүй. Эгээл тиимэһээ магазинуудые даагшад, наймаалагшад ходо һэлгэгдэдэг, хүдэлмэрилэгшэд үгы дээрэһээ Хориин сельпогой 5 магазин хаагдаха баатай болоһон.

Райпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһаг эд бараае худалдаа наймаанай предприяти, магазинуудай хоорондо зохидоор хубаан ябуулжа шаданагүй. Жэшээнь, Хэжэнгын, Баруун-Тарбагатайн совхозуудай рабкоопууд сэхэ Буркоопсоюзһаа эд бараагаа абадаг байхадань, тэдэнэй автолавканууд райпотребсоюзай баазаһаа бараа абана.

Республикын прокуророй орлогшо Юшин үгэ хэлэхэдээ, хиналта-шалгалтын хүдэлмэриие дээшэлүүлхэ шухала гэбэ. Иимэ шанга хиналта, шалгалтын үгы дээрэһээ олон газарнуудта кооперативна эд зөөри хулгайда, үрилгэндэ ороо ха юм. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Худанай соврабкоопто 17 мянган түхэригэй үрилтэ болоо. Энэ үрилтэ тэндэхи нэтэ заахан магазинда найман жэлэй туршада хэгдээ. Харин, сельпогой хүтэлбэрилэгшэд Рубцов, Базарова гэгшэд энэ муухай хэрэгые обёоронгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Райпотребсоюзай правлениин хүдэлмэриие улам һайжаруулжа, шэнэ һунгагдаһан түрүүлэгшэ Б. Самбуев эдэ дутуу дундануудые хараадаа абан, саашадаа ажал ябуулгынгаа онол аргые һэргээн хубилгаха бээз гэжэ найдагдана.

Р. Цымпилов.
Хори тосхон.

Тобшо мэдээсэл

✦ «Воркутуголь» комбинадай 29-дэхи шахтын горнягуудай үргэн митинг болобо. Фидель Кастрын Советскэ Союзда ерэһэнэй хүндэлэлдэ энэ митинг зорюулагдаба. Сүлөөрһэн аралһаа ерэһэн ехэ айлшаниие митингдэ хабаадатшад нүүрһэнэй Кочегаркын хүндэтэ шахтёроор нэгэн дуугаар һунгаа.

✦ СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерство радиогой үдэртэй дашарамдуулан, космонавтнууд Ю. Гагаринда, Г. Титовто, А. Николаевта, П. Поповичто хүндэтэй радист гэһэн нэрэ олгоо. Тиигээд «Хүндэтэй радист» гэһэн значок тэдэндэ барюулагдаа.

✦ Саратовска Поволжиин таряашад эртын тарилга хэхэ түсэбөө дүүргэбэ. Бүхыдөө 2 миллион 663 мянган гектарта тарилга хэгдээ. 1,5 миллион гектар газарта шэниисэ таригдаа.

✦ Хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг Ухтомскиин нэрэмжэтэ Люберецкэ заводой хүдэлмэришэд (Московско область) жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 872 косилка гаргаа. Энэ машинаар бобово ургамалнуудые, таримал ногоо хуряаха байна. Мүн силос хуряаха 150 тусхай комбайнуудые бүтээбэ.

✦ Ныйскэ тохой шадар (Южно-Сахалинск) оршодог «Новая жизнь» колхозой загаһашад 2 метр 43 сантиметр утатай абарга томо хилмэ барибa. Тэрэ хилмэ загаһанһаа хоёр хүнэгһөө үлүү болохо түрэһэ абаба. Тэрэ загаһанай шэгнүүрынь центнер тухай.

✦ Белоруссида Орессе мүрэн шадар уһанай Любанска сөөрэм хэжэ эхилбэ. Энэ сөөрэм 5 мянга шахуу гектар газар эзэлжэ, 80 миллион кубометр уһа багтааха. Мүн эндэ загаһанай ехэ ажахы бии болгогдожо, жэлдээ 17 мянган центнер загаһа барижа тушаадаг болохо юм.

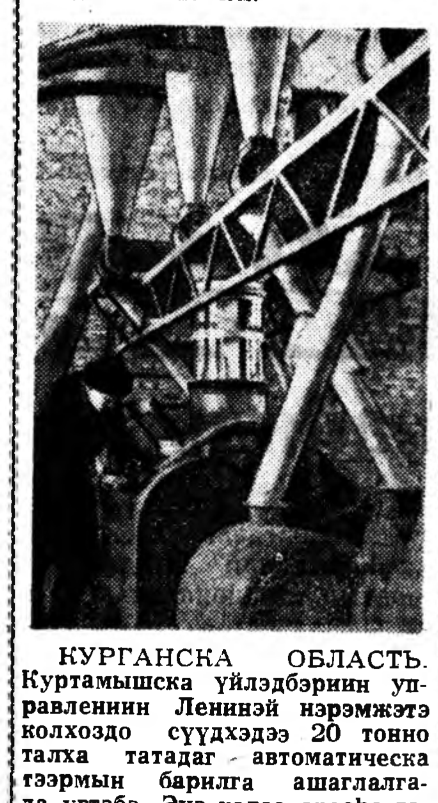

КУРГАНСКА ОБЛАСТЬ. **Куртамышска үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо сүүдхэдээ 20 тонно талха татадаг автоматическа тээрмын барилга ашаглалгада үгтэбэ. Энэ хадаа ороoһо татадаг юрын гурбан тээрмын тухай байха юм. Зураг дээрэ: колхозой инженер Ю. Колобов агрегадуудые туршажа үзэһэнэй һүүлээр тээрмын түхеэрэлгэ хаража байна.**

ТАСС-ай фотохронико.

Ленинскэ шангай лауреадууд

Литвагай скульптор Гедиминас Иокубонис

1963 ондо Ленинскэ шанда хүртэһэн хүнүүдэй дунда литов скульптор Гедиминас Иокубонисай нэрэ дурдагдаа һэн. Үнгэрһэн дайнда унаһан хүнүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан хүшөө зохёон бүтээһэнэйнгөө түлөө энэ үндэр шанда тэрэ хүртэбэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайн үнгэрһөөр хэршье үни болоо һаань, арад зоной, үхибүүдээ, эсэгэнэрээ, аханараа, эгэшэнэрээ, эжынэрээ гээһэн хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ уйдхар гашуудалай шарха үшөөл эдэгээдүй. Гитлеровскэ Германиин үүдхэһэн шуһата дайнда эрхэ сүлөө, зол жаргалай түлөө хэды олон хүнүүд ами наһаяа үгөө гээшэб!

1941 ондо фашистнууд Литвада Пирчюпис гэжэ һууриниие хүн зонтойнь галдажархиһан юм. Мүнөө тэрэнһээ хойшо хорин жэлэй үнгэрөөд байхада, түймэрэй болоһон газарта хүшөө бодхоогдоо. Литов арадай үзэһэн уйдхар гашуудалай хэды шаналал ехэтэй байһые энэ хүшөө харахадаа ойлгохот.

Энэ хүшөөгэй автор Гедиминас Иокубонисай нэрэ үргэн дэлюун хүн зоной дунда үшөө мэдээжэ бэшэшье байжа болоо. Скульптор 1927 ондо Купишкис гэжэ заахан городто түрэһэн юм. Тэрэ лицейдэ, гар урлалай болон һиилүүрэй искусствын һургуулида һураа, һүүлдэнь Вильнюс городто Гүрэнэй уран һайханай институт дүүргээ. Скульпторай ажал Иокубонисые үшөө студент ябахаһаань хойшо һонирхуулдаг байһан. **Тэрэнэй түрүүшын хүдэлмэринүүд** колхозой ажал, хүдөөгэй темэдэ зорюулагданхай. 1957 ондо Бүхэсоюзна уран һайханай выставкэ дээрэ табигдаһан «Колхозой түрүүлэгшэ» гэһэн скульптурань олондо нилээд мэдээжэ болон суурхаа. Мүн скульптор Москвада Литовско ССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын павильон шэмэглэн гоёогоо. **Фашистнуудта галдуулһан** Пирчюпис һууринай дурасхаалда зорюулагдаһан хүшөөгэйнь проект 1959 ондо республикын конкурс дээрэ эрхим гэжэ тоологдоо һэн.

Хүн түрэлтэнэй уйдхар гашуудалые үнэншэмөөр зураглаһан түүхэтэ үнэн батаараа, образуудай, үргэн дэлисээрээ Иокубонисай зохёол хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ.

Хэдэн зуун жэлнүүдэй туршада Литвагай харгы замууд дээгүүр бүтээгдэдэг байһан дурасхаалта хүшөөнүүдэй, арадай скульптурын уг заншалтай энэ хүшөө таһаршагүй холбоотой. Тэрээнтэй хамта үнгэрһэн дайнай агууехэ событинуудай дурасхаалта долгин эндэһээ үлеэнэ. Хүшөө дээрэ зогсоһон литов таряашан эхэнэр — хатуу шалгалтын үдэрнүүдэй Эхэ оромнай. Энэ эхэнэрэй нюурта арадай уйдхар гашуудал, арадай уур сухал, шаналал, дарагдашагүй һүр жабхаланта хүсые харанабди. Хүдэлэнгүйгөөр зогсоһон бэень бүхы зосоохи, сэдьхэлэй хэды ехэ хүсые харуулна гээшэб! Уйдхар гашуудалһаа шулуун болошоһон эхэнэрэй шарайда зобонгёор үргэһэн нидхэнүүдынь, уйдхартайгаар жэмыһэн аманиинь хамагай түрүүндэ ухаан бодолдо шэнгэн ороно.

Пирчюпистэхи хүшөөгэй онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, удха бодолойнь юрэнхы, композициин мэргэн хараа. Хүшөөгэй бэе юрын, боро гранит шулуунһаа хайжа хэгдэнхэй. Эхэнэрэй ута хубсаһые, таряашанай ехэ пулаадые хүшөөгэй бүтээгдэһэн материалда тааруулжа, скульптор уран шадамараар хэжэ шадаа.

Пирчюпис һууринай эрэшүүл, эхэнэрнүүд, үхибүүдые харуулһан зураг мүн лэ гүнзэгы мэдэрэлтэйгээр бүтээгдээ. Тэдэнэй ара таладань тобойһон гранит хана дээрэ наһа бараһан хүнүүдэй нэрэнүүд һиилээтэй.

Саана холо шэнэ баригдаһан һууринай гэрнүүд, полинууд, һургуулиин хоёр дабхар байшан харагдана. Тойроод ербын бодоһон барилганууд, байгаалиин гоё һайхан зурагаар хүлеэгдэһэн үргэн тэгшэ газарта табигдаһан энэ хүшөө хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ.

Вильнюс городһоо зурыһан автомашинын харгыгаар ябахада, энэ хүшөө урдатнай нээгдэн харагдаха.

Фашистнуудта галдуулан үхэһэн хүнүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан энэ хүшөө гансал гүнзэгы уйдхар гашуудалай тэмдэг бэшэ, харин шуһата дайнай дахин дэлхэйе галдахагүйн түлөө тэмсэхые бүхы үнэншэ хүн түрэлтэниие уряалһан уряа гээшэл.

Марк Нейман,
искусствын эрдэмэй кандидат. (АПН).

Михаил Мархеевэй баатаршалганууд

(Зураглал)

Эрэлхэг зоригтой юм һэн даа гээд хөөрөөгөө бү эхилээ, хүн бүхэмнай үхибүүн наһатайл...

Сордогорхон үхибүүн гүйжэ ябахадаа машинада бүрил һаа ада абаалтай дуратай һэн. Загорск тосхондонь эгээ түрүүшын тракторай хүнхинэхэдэ, наранда шаташаһан шарайтай хүбүүхэн хүл нюсэгөөр дахажа, таряалан дээрэ үдэрөө барагша бэлэй. Тэрэ түрүүшын тракторист алтан дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй хүн шэнгээр Мишэдэ һанагдаха. Миша тэрээндэ жүтөөрхэдэг һэн.

Булад анзаһаар хуушан сагай зүргэ харгые һэтэ хахалжа, шэнэ сагай шэнэ амисхал бадаруулжа байһан саг бэлэй. Майла ташалангуудаархи бүлэг бүлэг айлнууд колхоз болон түбхинэбэ. Эгээ түрүүшын колхознигуудай тоодо Михаил Мархеевшье оролсоо. Ажабайдалдань хэды олон хубилалтанууд ушарнаб даа, түрүүшын воскреснигүүд, шэнэ хэрэгэй түлөө хамтаараа тэмсэл, түрүүшын һургуули, сугтаа һурадаг нүхэдынь, — хэзээшье, хаанашье эдэ хубилалтанууд мартагдашагүй ха юм.

Тэрэл үхибүүн наһанайнгаа түрүүшын тракторта зүрхэ сэдьхэлээ буляагдаһаар, һүүлэй һүүлдэл сэрэгэй албанда мордохынгоо урда тээхэнэ Михаил тракторист боложол шадаа һэн. Тэрэ булад хүлэгые үльгэрэй шэдитэ мориндол бураздаа дээгүүр залан ябуулагша бэлэй.

Амгалан сагай үдэрнүүдые эбдэжэ, 1941 он хүрэн ерэлэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээ манай хүбүүн офицер болонхой ябаа. Эхэ орониинь тэрээндээ танкова взводые ударидалгадань үгөө һэн. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ Михаил Мархеевэй танкистнууд дайсанай урдаһаа харсага шэнгээр добтолго хэдэг байгаа. Үдэр һүнигүй дайнай талмай дээрэ буугай дуун замхадаггүй, Мархеевэй экипаж дайсанай хүреэлэлгые, тэрэнэй танкнуудые, бронетранспортёрнуудые бута сохидог, добтолгыень сухаряадаг һэн.

1942 оной октябрь һарада ахалагша лейтенант Мархеев нүхэдөөрөө дайсанай тала руу гүнзэгыгөөр орожо, эрэлхэг зориг харуулһан юм. Энэ добтолго Украинын Суйска, Полтавска, Киевскэ областиин нютагуудаар үнгэрөө.

Хойто-Кавказска фронт дээрэ ахалагша лейтенант эгээ түрүүшынхеэ шархатаба. Немецкэ артиллеристнууд тэрэнэй танкые тудаһан байжа, стрелок-радист шатажа байһан танк сооһоонь тэрэниие абараа бэлэй. Шархынгаа гүйсэд эдэгээгүй байтар дахин экипаждаа бусажа, нүхэдтэеэ добтолгоёо үргэлжэлүүлээ һэн.

Тэрэнэй намтарта 1944 оной декабрь һарын хүйтэн үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн тулалдаанууд элеэр һанагдадаг. Танкова полкын командир подполковник Туренков эрэлхэг зоригтой коммунист Михаил Мархеев тухай иигэжэ бэшээ: «Нүхэр Мархеев хүндэ танкнуудай взводые ударидажа ябахадаа, эрэлхэг зориг, шэн габьяа харуулаа. Тэрэнэй взвод Липовэ Долина һууринда, Лубны городто эгээ түрүүшээр добтолон ороо. Мархеевэй танкистнууд добтолгын үедэ дайсанай «Т-4» маркын хоёр танк, табан ехэ буунуудые, пулемётно зургаан точконуудые, буу зэбсэг ашаатай юһэн автомашинануудые, дайсанай 50 гаран солдат, офицернүүдые үгы хэжэ шадаһан байна. Венеславовка районда гурбан сүүдхэ удаагуур хэдэ дахин хүсэтэй дайсантай тэмсэһэн. Гвардиин ахалагша лейтенант Мархеев гал дүлэндэ абтаһан взводойнгоо танкнуудые орхижо, дайсанай араһаа нүхэдтэйгөө зугадан гараа. Энэ добтолгын үедэ гараа шархатаһан, контузи абаһан Мархеев эрэлхэг зоригой үльгэр жэшээ харуулһан юм. Энэнь лэ добтолгын һүүлшын минутануудые шиидхээ бэлэй. Командирһаа нүхэдыньшье жэшээ абажа, дайсанай добтолгые болюулжа шадаа һэн. Тулалдаанда Мархеев өөрөө дайсанай нэгэ танк, хоёр ехэ буунуудые, хоёр пулемётно точко, гурбан ашаанай машина үгы хэжэ шадаһан байна.

Мархеевэй взвод эгээ түрүүшүүлэй тоодо Днепр мүрэниие гаталан гараа, баруун эрьедэнь плацдарм бии болгоо. Баруун Украинада Букрин гэжэ нэрэтэй һууринда нэбтэрэн орожо, дайсанай добтолгые саг соонь тогтоогоод, өөһэдынхидэйнгөө ерэтэр тэндээ тулалдажа байгаа һэн».

Гвардиин ахалагша лейтенант, буряад арадай баатар хүбүүн Михаил Мархеев Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Мүнөөдэр амгалан сагайнгаа габьяата ажалаар нүхэр Мархеев Эхэ ороноо, түрэл нютагаа суурхуулнал, коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулнал.

Д. Хилтухин,
уран зохёолшо.

—✦⊙✦—

„Хатандаа" юундэ хоёр ондоогоор ханданаб?

Ниитын инспектор кукурузын тарилгада бэлэдхэлые шалгана

Һаяхан Суулгын совхозой солото кукурузашан, республикын ниитын инспектор Николай Михайлович Кондратюков Баргажанай үйлэдбэриин управлениин хэдэн ажахынуудаар ябажа, кукурузашадай ажал хүдэлмэри хараһан, олонхидтойнь уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Адууһа малай ашаг шэмэ — һү, мяха болон бусад продуктнуудые улам элбэг ехээр абадаг болохын тула үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл — силос бардам ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Тиимэһээ тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукуруза ургуулдаг механизатор, кукурузашадай урда тон хүндэтэй, нилээд харюусалтатайшье зорилго табигдана. Байгша ондо түрүү кукурузашаднай гектар бүриһөө 6000 тэжээлэй единицэ абаха гэһэн дайшалхы зорилго урдаа табинхай. Хэнэйшье мэдэһээр, тарилгадаа эрхим һайнаар бэлдэжэ, газараа оролдосотойгоор үтэгжүүлээд, бүхы хүдэлмэреэ хаһа сагтань бүтээжэ шадаһан звенонууд лэ зориһондоо хүрэхэ ха юм.

ҮТЭГЖҮҮЛЭНГҮЙГӨӨР КУКУРУЗА УРГУУЛХАГҮЙТ

Теэд Баргажанай кукурузашад тарилгадаа хэр зэргэ һайнаар бэлдээ гээшэб? Энэ асуудалда харюусахын тула нүхэр Кондратюковой хүрэһэн хоёр томохон ажахынуудые жэшээлэн харуулая.

Баян голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл 900 шахуу гектарта кукуруза тарихаар түсэблэнэ. Тэрэнь томодхогдоһон 2 звенодо тус тустань 440 гектараар даалгажа үгтэнхэй.

— Звенонууд эмхидхэгдээд, хүдэлхэ хүнүүд томилогдоод, Хүнтэйн таряалан дээрэ наг шэбхэ зөөжэ байнхай. Агроном нүхэр Гармаев тэдэнтэй таниие танилсуулха,—гээд колхозой түрүүлэгшэ Л. Б. Раднаев бидэниие Хүнтэйн бригадада эльгээбэ.

Тэндэнь хүрэжэ ерэхэдэ, кукурузын поли дээрэ хон-жэн, нэгэшье трактор, нэгэшье хүдэлжэ байһан хүн харагдабагүй. Харин үргэн ехэ хахалһан газарай нэгэ захаарнь таһуушагаар адхаһан наг шэбхын обоохой тобойлдоно. Теэд ехэнхи таряалан дээрэнь центнершье аргал шэбхэ үшөө зөөгдөөгүй хэбэртэй.

— Эндэхи 440 га газарта 500 тонно шэбхэ зөөгдөөд байна,—гэжэ агроном нүхэр Гармаев тайлбарилба.

— Кукурузашадтнай хаана гээшэб? Али сайлахаяа стан ошоо гү, —гээд нүхэр Кондратюков агрономһоо асууба.

— Үгы даа. Тэдэмнай һүүлэй 2-3 үдэр шэбхэ зөөгөөгүй, таряалан дээрэхи һолоомо шэрэлсэжэ байна гээшэ ха. Тэндэнь ошожо уулзая, — гээд бидэниие саашань дахуулба.

Нёдондоной хур һолоомо суглуулан, поли сэбэрлэжэ байһан хүнүүд сооһоо нилээд удаахан бэдэржэ, кукурузашад гэжэ нэрлэгдэһэн зониинь олобобди. Звеное даагша Бадма Дамбиев ниитын инспекторэй асуудалда ехэл шахуугаар, дурата дурагүйгөөр харюусана.

— Кукурузашанаар 2-3 жэл хүдэлжэ байнаб. Теэд мүртэй ургаса абтанагүй. Али газараа ёһоор үтэгжүүлээгүйһөөмнай болоно гээшэ гү, — гэнэ.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ гектарта хэды шэнээн шэбхэ зөөгөөд, тэндэһээ хэды центнер ургаса абаабта,— гэжэ асуугдаба.

Нёдондо шэбхэ зөөжэ оройдоошье үрдеэгүй һэмди. Тиигээд га бүриһөө 80 центнер ногоон эшэ намаа хуряагдаа,—гэжэ харюусаба.

ХҮРШЭНЭРҺӨӨ ЖЭШЭЭ АБАХАЯА ЯАНАБ?

— Газараа үтэгжүүлээгүй аад, кукурузын баян ургаса яагаад абаха зомта? Мүнөөшье жэлдэ баһал наг шэбхэеэ зөөжэ хүшэхүрөөгүй байтартнай тарилгын хаһа болохонь ха юм. Наг шэбхэ гээшэ газарай хүрьһэнэй үрэжэл һайжаруулхаһаа гадна, мүн тэрэниие жэгнэн дулаасуулжа, үрэһэнэй ургахада таатай болгодог шуу. Тиимэһээ илангаяа танай хүйтэн уларилтай гэдэг нютагта кукурузынгаа газар дээрэ шэбхэ ехээр гаргаха хэрэгтэй,—гэбэ Николай Кондратюков.

— Үбэлдөө, хабартаа кукурузынгаа газарта шэбхэ зөөхэ хаба тухыемнай үгэнэгүй. Малай гүүртэдэ үбһэ тэжээл зөөхэһөө эхилээд, таряалан дээрэһээ һолоомо шэрэхэ, барилгын модо асарха, машина, техникэ заһабарилалсаха хүрэтэр бидэниие элдэб ажалда ябуулдаг. Энэ жэлдэшье баһал тиигээд, наг шэбхэеэ оройдоо март һараһаа хойшо зөөжэ эхилээбди,—гэжэ кукурузашад мэдүүлбэ.

Колхозой түб тосхондохи бригадын кукурузашан Петр Андалаевай звеногойхид эдэнэрһээ нэгэ бага дээрэ бэлэдхэлтэй гэжэ тэмдэглэмээр. Эндэхи 457 гектар газарта 4000 тонно шэбхэ зөөгдөө. Гэхэ зуура баһал тэдэнэй сеялкэ, культиватор гэхэ мэтэ зэр зэмсэгүүдынь бэлэн бэшэ. Таряалан дээрээ наг шэбхэ бүришье ехээр зөөхэ аргатай аад, энэ хүдэлмэреэ юундэшьеб болюулаа.

Тус колхозтой хаяа хадхажа һуудаг Баргажанай совхоз кукурузынгаа тарилгада муу бэшээр бэлдэжэ байнхай. 1200 гектар газарта хамта 17 мянган тонно шэбхэ зөөгөө. Мүнөөшье хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Бидэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, наг шэбхэ зөөдэг тусхай бригада Шапеньково фермын кукурузашан Е. Мишаринай поли дээрэ шэбхэ гаргажа байба. Эндэ совхозой главна агроном А. Никульшин түрүүтэй кукурузашад А. Чирков, Г. Богданов, И. Германов, В. Тухматулин болон бусад хүдэлнэ.

ТҮРҮҮ КУКУРУЗАШАН ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙГАА ХӨӨРЭБЭ

Эндэ байгшад суута кукурузашан Н. Кондратюковой ажалай дүй дүршэл, онол арга тухайнь һонирхоо. Газараа ямараар үтэгжүүлдэг, уһалдат, хайшан гээд элдүүрилдэг, үрэһэеэ ямар нормоор таридаг, буртаг үбһэ үгы хэхын тула ямар арга хэрэглэдэг тухайдаа хөөрэжэ үгэхыень Николай Михайловичые гуйба.

— Бидэ кукурузаяа Хёлго голой эрьедэ дүтэшэг, хүнгэн, бага элһэлиг хүрьһэтэй газарта таридагбди. Намар ургасыень хуряамсаараа газараа гүнзэгыгөөр хахалаад, хүрьһыень жэгдэлжэ, үбэлдөө тэндээ хуушан наг шэбхэ ехээр гаргадагбди. Юуб гэхэдэ, намар хахалһан газарта шииг нойтон һайса баригдадаг, ургамалай үлэгдэл, үндэһэн шоройдо булагдахадаа үмхиржэ, үжэжэ, хүрьһэндэ шэмэ үгэдэг. Тарихынгаа урда полиин буртаг үбһэ сэбэрлэжэ, лущени гү, али культиваци хэдэгбди. Тиигээд майн 15—20-һоо хойшо гол түлэб «Буковинская-3» сортын үрэһөөр квадрат гарган таридагбди. Түрүүшээр (хүйтэншэгтэ) үрэһөө 5-6 сантиметртэ таряад, һүүлшэгтээ—газарай һайса дулаасаад байхада 7-8 сантиметр гүнзэгыдэ тарихада өөрэгүй юм. Тиигэһэнэй ашаар ургаса нэгэ жэгдээр гарадаг. Кукуруза таримсаараа, эшынь гараагүйдэ, мүн гараһан хойнонь заабол 2-3 дахин борнойлдогбди. Энэ хүдэлмэреэ унжагайруулхагүйн тула үдэрынь таряад, тэрэнээ һүниндөө таамагаар борнойлдогбди. Удаань бүхы газартаа зүрүүд хоорондын элдүүрилгэ (утааша, хүндэлөөшэнь) хэжэ, минеральна үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл үгэдэгбди. Эдэ зарим тэды онол арга хэрэглэжэ, нёдондо бүхы ургасаяа буртаг үбһэгүй байлгаад, га бүриһөө 450 гаран центнер ногоон набша һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэһэн бүүрсагтайгаар абажа силос дараа һэмди,—гэжэ нүхэр Кондратюков хөөрэнэ.

Инспектор-кукурузашан эндэхидэй хэжэ байһан хүдэлмэри тушаань хэдэн ажаглалта хэбэ.

— Звенонуудтнай дан олон, жэжэ байна. Тэдэниие зохихо рүүнь томодхожо, тусхай техникэ даалгаад, тэдэндээ гансашье кукуруза бэшэ, мүн саахарай свёкло, горох, бобы, хартаабха гэхэ мэтэ ургамалнуудые тариха газар таһалжа үгөө һаатнай таарамжатай байха һэн. Кукурузашадтнай жэлһээ жэлдэ ходо һэлгэгдэдэг байна. Энээниие баһал зүб гэхын аргагүй. Нэгэ ажалда удаан хүдэлхэдөө дүршэжэ, онол оншыень һайса олодог ха юм,—гэбэ.

Тэрэшэлэн кукурузашадта ургасыень заабол өөһэдтэнь хуряалгадаг болохо, ажалайнь түлөөһые дараһан силосэйнь хэмжээгээр үгэхэ гэһэн өөрынгөө һанамжа хэлээ.

М. Намжилов,
манай тусхай корр.

...ма Кузне-
...э дүрбэдэ-
...лоодогшоор
...й гэшүүн
...Новосибирск
...э таһаран-
...й тран-
...институтда
...лэлдэ ком-
...гай нэрэ

...АЙ фото.

Бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинанууд

КИЕВ, **(ТАСС-ай корр.).** Украинын колхоз, совхозууд хартаабха тариха, ургасынь хойноһоо харууһалха, хартаабха малтаха бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинануудаар хангагдажа байна.

Хартаабха таридаг ажахынууд «СН-4Б» түхэлэй нарижуулан һайжаруулагдаһан хартаабха тариха навесной машинатай болоо. Энэ машинаар хартаабха тарихада болохо. Мүн тусхай түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, үтэгжүүлгэ хэхээр тааруулатданхай. «Беларусь» трактор энээниие шэрэхэ байна. Урдань хэрэглэгдэдэг байһан машинануудһаа тэрэнь һураггүй бүтээсэ ехэтэй.

Колхоз, совхозуудай хартаабха ургуулагшад «К-3», «КГП-2» түхэлэй комбайнуудые абанхай. Эдэ машинанууд хартаабха малтаад, эшэһээнь сэбэрлэн һалгаад, бункер соогоо хээд, автомашинада ашадаг байха юм.

«РКС-10», «КСП-15» түхэлэй машинануудаар хартаабхые томо жажаарнь илгаха. Иимэ машина час соо 8 тонно хартаабха сэбэрлэхэ аргатай.

Хартаабха малтадаг нарижуулан һайжаруулагдаһан машинанууд, хартаабхын үбһэ түүхэ культиваторнууд республикын ажахынуудта эльгээгдээд байна.

БУРЯАД ҮНЭН
3 дахи нюур.
1963 оной майн 10.

Замай hайхые юрөөе!

Бүри дайнай урда тээ арбаад гаража ябаhан бишыхан харахан хүбүүн уран зохёолшодой союзда орожо ерээ бэлэй. Мүнөө hанахадам, дойбод шугамтай тетрадь дээрэ долоо найман шүлэг бэшэhэн, тэрэнээ ханхинаса уншажа ороо hэн.

Түнхэнэй аймагай Шараhан нютагта 1928 ондо Шагдар түрэhэн байна. Хүдөө hургуулида hуража байхадаа уран hайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, тиигэжэ республикын үхибүүдэй олимпиадада ерэжэ, шүлэг зохёол уншалгаар 1 зэргын дипломдо хүртэhэн юм. Эгээл тиигэжэ ябахадаа, шүлэг бэшэжэ эхилээ.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо 23 жэл үнгэрбэ. Шагдар Байминов hургуулияа дүүргэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ түрэл колхоздоо хүдэлhэн, удаань наhанайнгаа хүсэхэдэ Совет Армиин зэргэдэ алба хэhэн, болзороо дүүргээд, хүдөө-ажахын техникумдэ hураhан байха. Агроном зэргэтэй боложо, колхозой хүтэлбэрилхы ажалда ябаа.

Эдэ бүхы үедөө Ш. Байминов зохёолойнгоо ажал «hэмээхэн» ябуулжал байгаа байна. Үнгэрөөшэ жэлэй hүүлээр энэ нүхэрнай гараар бэшэмэл өөрынгөө шүлэгүүдэй бүхэли согсос абажа ерээ. Үзэхэдэ, удхаараа бэежэнги, найруулгаараа болбосоронги шүлэгүүд байна. Бэшэhэн юумэндээ угаа наряар хандадаг, өөртөө хатуу, нэгэшье шүлэгөө хэблүүлээгүй, даруу зангаараа саг үргэлжэ хайжа, мүлижэ, улам хурса, улам хонгёо болгожо ябаhаниинь эли харагдана.

«...Үндэр бугын дууе
Үзэhөөр үдэhэн бэемнай
Үдэр бүриингоо ажал дээр
Амжалтаараа суурханал,
Атар золой тооhон соо
Алдар суугаа мүнхэлнэл.
Үндэрэй оройгоор байрладаг
Үүлэн соогуур гүйдэлтэй
Һэрхэ тэхын hахалаар
Һэбюурдэжэ үргэhэн
Минии хүбүүн мүнөөдэр
Мүрысөөн тухай дууланал.
Шонодо дүүлин добтолжо,
Шобто сорьён мүргэдэг
Хайнаг бухын эбэрhээ
шүүрээд,
Хатаргажа бэеэ hургаhан
Манай залуу үетэндэ
Магтаал үргэн дуулая».

Иимэ уран шүлэгые имагтал ажабайдалай амта шэмтэ үзэhэн, гушан гурбан мундаргануудай, гулгаа хүүюур горходойнь, эмтэ домто аршаанайнь, эрэлхэг дорюун хүнүүдэйнь аялга дуунуудые эхынгээ hүнтэй хамта хүхэжэ абаhан хүн лэ бэшээ. Бэшээ бэшэ, бэлигтэ уяхан сээжэ соohоо хайлуулан гаргаа гэжэ hанахаар.

Саhан дээрэ мүрөө үнинэй гаргаhаншье hаа, саарhан дээрэ нэрэеэ hая барлуулhан энэ нүхэртэ:

— Уран зохёолой Саян өөдэ зорнг түгэлдэрөөр дабуулыш! — гэжэ замай hайхые юрөөе!

Цэдэн Галсанов.

Ш. БАЙМИНОВ

* * *

Адхаhан шанга хурганuудни
Араатай занга мунса юм.
Алиш сагта нюдаргамни
Сээжымни мундуу түншүүр
юм.

Одоо тинхэдэ бэеэрээ
Уряа дохёогой хэнгэргэб.
Уян дууша шэгээрээ
Ургыдал алляар зодархаб.
Зүрхэмнишье лугшан
оболзоод,
Бүрхэг сээжымни сошооно.
Дохёо, баhа дохёо гээд
Дороhоом өөдэнь сохино.
Амиды минии бэе —
Амиды ехэ хүгжэм.
Буурашагүй уянгын
Булагай халуун эхин.
Тиимэhээ,
Хүнды сагаан сээжымни
Хүнхинөөн замхашагүйл.
Дуран золоймни дээжын
Дүнгинөөн ха даа
олдошогүйл

Замбуулинай хүлгөөн сөөгуур

Замбуулин хүлгөөтэй...
Залинтаншье ехээр соробхин,
Залираншье арайхан улалзан,
Байдаг лэ ходо мүнхэ...
Зайдан холын уужам соо.
Уушхаар хуягжан
Уухилhаар амидардагшье.
Хуушарhаар hуларжа,
Хубиржан хангирдагшье.
Шэдитэ ехэ амидаралай
Шэлгээхэнь гайхамшаг.
Эдэнэй нэгэн боложе
Эгүүрдинн үнсэг дээгүүр
Элүүр бэеын хубилгаан
Жэгүүртэжэ ябаа ха даа
Амидын золой амисхаал—
Арюун дуугаа татаалби.

Зүрхэнэй дуун

Талаяа хээлэн табарhан
Тахын хурса хушуунай,
Хабаяа баалан шалгарhан
Хамтын hурша гэшүүнэй
Зам харгын арюунhаа
Заадана хүлэг моримни.
Зол хубиинь хүхюунhээ
Наадана шүлэг бэемни.
Һүүдэр hэрюун бүрэнхы
Һүниин сагай аажамда.
Шүүдэр арюун нэлэнхы
Талын дугай уужамда.
Бурьяа мана татуулаад,
Турьяад хатараа моримни.
Дураяа баhа мэдүүлээд,
Дуулаад жаргаа зүрхэмни.
Ажалhаа гэртээ бусажа
Арайхан оройтожо ябахадаа,
Аралжаа хээрээ баалажа
Айлдаа ойротожо ерэхэдээ,
Һүүлшын утаа бэлэржэ,
Һүниин тэнгэри гэрдээб.
Хуушан субаяа хэдэржэ,
Хурын орohые мэдэрээб.

МАГАДАН. Зүү... шэнжэлэлтын ... ститудай хэдэ ... лэгшэд нёдондо ... археологическа ... байгаа. Энэ хахад ... өөрсэ шэнжэтэй ... рягууд болон ... эртын культурын ... материалнууд энд...

Мүнөө жэлдэ ... гэжэ район шада... жэ эхилхэ юм. ... зоной элинсэг ху... байгааб гэжэ эдэ ... дынь тайлбарилх... рэ: Зүүн хойто зү... жэлэлгын шэнэ... тудай археологи... хүдэлмэрилэгшэд ... И. Гурин, П. Гу... ва, Н. Диков гэгшэ...

ТАСС-ай ф...

* *

Футбол. Зүүн-Сибириин стадионууд дээрэ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Россин Федерациин табадахи зонын «Б» классай футболистнууд энэ жэлэй мүрысөө хаа хаанагүй үнгэргэбэ. Комсомольск-на-Амуре городто айлшаар ерэhэн Хабаровскын бэрхэ команда уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор дүүргээ. Мүн энэ үдэр Владивосток городой «Луч» командатай наадаhан Благовещенскын футболистнууд 4:0 тоотойгоор шүүгдэшоо. Шэтын командада айлшалhан Эрхүүгэй «Ангара» команда талмайн эзэдые 1:2 тоотойгоор шүүhэн байна. Тэрэшэлэн Кемерово городойхид Томскын командые 1:0, Омскын футболистнууд Новосибирскын командые 4:0 тоотойгоор шүүгэ.

«Б» классай мастернуудай дунда СССР-эй кубок абахын түлөө мүрысөөн боложо байнхай. «Авангард» командада (Комсомольск-на-Амуре) айлшалhан Хабаровскын футболистнууд эдэнэрээ 0:1 тоотойгоор шүүhэн байна. Владивосток городой футболистнар Благовещенскын командада 0:1, Шэтын «Забайкалец» Улаан-Үдын «Байкал» командые 2:0, Ангарскын «Старт» Эрхүүгэй «Ангара» командые 3:1, Кемеровэй футболистнууд Прокопьевскын командые 2:1 тоотойгоор шүүгээ. Мүн Новосибирскын залуу команда Барнаул городойхидые 2:0, Омскын футболистнууд Томскын командые 5:0 тоотойгоор шүүгээ.

В. Моргунов.

Шатараар дэлхэйн чемпион болохын...

ШАНГА ТУЛАЛДА...

Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй дүүрэхэнь ойртоо. Уулзалга бүхэндэ шатаршадай дунда шанга тулалдаан болоно. Эдэ үдэрнүүдтэ али нэгэн гроссмейстерэй алдуутай ябадал хээ hаань, буруу hүрэжэ болохо бшуу. Мүнөө наадагдажа эхилhэн арба наймадахи уулзалгада ёhотойл шанга тулалдаан болоо. Эндэ гроссмейстернүүд наадаяа түргэдхэхэ гэжэ оролдоогүй, харин бэе бэеынгээ добтолходо шадаал hаа, hайнаар хамгаалхые оролдон бүхы хүсэ шадалаа элсүүлээ.

Шатаршад уулзалгынгаа 12, 14-дэхи нааданда хэрэглэhэн — бэрсынгээ урдахи хүбүү ябажа наадаяа эхилнэ. Тиибэшье hаа, Ботви... ябадалаа тад о... хараар наадагш... дые мүргүй бол... сагаанаар наа... нууд хюлгын ... эзэлhэн байна...

Наадананай ... гуур Петросяна... хардуу болоhон... hанахада, дэлх... рин зургаадахи... хюлгын дундахи... сүмэрэн ороо hа... hэн. Теэд Ботви... дал хэнгүй, өөры... хижүүлжэ ороо ... даа сагай бага ... hээ тулалдаана... болоо. Наадан ... ябадалдаа хо... хай.

Л. П...
уласхоорондын ...

ШТАНГ

ЮЖНО-САХАЛИНСК. РСФСР-эй арадуудай зунай гурбадахи спартакиадада зорюулагдаhан мүрысөөн штанг үргэлгөөр эндэ боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Алас Дурна зүгэй спортсменүүд хабаадалсаа. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр түрүүлэн эгээл хүнгэн бэетэйшүүл мүрысөөгөө эхилээ. Хабаровскын түлөөлэгшэ, спортын мастер Эдуард Белов үетэн нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгараа. Тэрэ штанг үргэлгөөр гурбан упражнени хэхэдээ хамта дээрэнь 272,5 килограмм үргөө. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые Примориин, Магаданай спортсменүүд эзэлээ. Манай республикын түлөөлэгшэ Федот Балакирев арай шамай 212,5 килограмм үргэжэ, хоёрдохи разрядай нормо дүүргээ. Эдэнэй удаа бүри хүнтэн бэетэйшүүл тулалдажа, мүрысөөн hонирхолтойгоор дүүрэбэ. Шамбайшуулай дундаhаа 310 килограмм үргэhэн Примориин хизаарай түлөөлэгшэ Борис Арутюнов түрүүлнэ. Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэ Норик Петросян аяар долоодохи hуури эзэлээ. Хүнгэншэг бэетэй спортсменүүдэй дундаhаа Примориин Андрей Дороган шалгараа. Эндэ спортын мастерай нормо дүүргэhэн Владимир Южанин хоёрдохи hуури эзэлээ. Манай эндэhээ мүрысөөндэ ошоhон Ким Золтоев 255 килограмм үргэжэ, баhал хоёрдохи разрядай нормо харуулаа.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ Дэлхэйн болон СССР-эй түрүү hууриин түлөө хабаадалсаhан, спортын мастер Владимир Каплунов (Хабаровск) хүртөө. Бусад шэгнүүртэн соohоо Анатолий Колотов (Сахалинск), Рудольф Шум (Хабаровск), Алексей Поздняков (Сахалинск) гэгшэд зонын чемпион болоhон байна.

А. Игумнов.

Сагаа... уло...

Улаан-Үдын г... риин мэдээсэhэнэй... республика доторн... тэй байха, шииг ... Зүүн зүгhөө hу... Улаан-Үдэ городт... үдэртөө 10—12 г... лохоор багсаагдана...

Майн 11—12-... публика дотор ... урда аймагуудта ... бороон орохо. Ба... hулахханаар hалхи... то аймагуудта 4-... үдэртөө 1—6 гр... хо. Бусад газар ... ниндөө дурбэн гр... гэ градус хүрэтэ... төө 6—11 градус хүлеэгдэнэ.

ХИЛЫН СААНАhАА

Италиин ажалшад компартида ороно

РИМ, майн 8. (ТАСС). Олон түмэн ажалшад Италиин компартиин зэргэдэ ороно. Һаяхан болоhон парламентын hунгалтада компартиин ехэ амжалта туйлаhанhаа уламжалан угаа ехэ дэбжэлтэ боложо, город болон тосхонуудай ажалшад партида олоороо ороо. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Римэй партийна суглаанууд дээрэ хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, наука болон культурын ажал ябуулагшадай 612 мэдүүлгэ хаража үзэгдөө. Тэдэнэр коммунистнууд болохые хүсэhэн байна.

Хэдэн арбаад, хэдэн зуугаад ажалшадай компартида шэнээр ороhон тухай мэдээсэлнүүд Туринhаа, Венециhээ, Неапольhаа, Болоньhоо, Генуйhээ, ороной бусад городуудhаа таhалгаряагүйгөөр орожол байна. Тэрэшэлэн Италиин коммунис залуушуулай федерацида шэнэ гэшүүд олоор абтана.

Сүлөөрhэн арадай hайндэр

БЕРЛИН, майн 8. ТАСС-ай корр. В. Селиверстов иигэжэ дамжуулна:

Хабарай шанга наранай туяан доро ГДР-эй городууд болон тосхонууд илангаяа hүр жабхалантайгаар, гоёор харагдана. Фашизмhаа немец арадай сүлөөрhэн үдэрые республикын ажалшад мүнөөдэр hайндэрлэжэ байна.

Гитлеровскэ сэрэгүүдтэй болоhон байлдаануудай үедэ наhа бараhан совет сэрэгшэдэй хүдөөлүүлэгдэhэн нангин газарнууд тээшэ үглөөгүүр эртээнhээ эхилэн бүлэг олон хүдэлмэришэд, алба хаагшад, таряашад, интеллигенци ошоhон байна. Хүнүүд бага ехэгүй ургамал баглаа сэсэгүүдые барижа ябаа.

Берлиндэ Трептов-Парк соо илангаяа хүн зон олон. Һаhа бараhан совет сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ зорюулан гайхамшагта совет скульптор Е. Вучетичэй бүтээhэн hүр жабхаланта хүшөө эндэ бодхоогдонхой.

СЕПГ-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүд Э. Хонеккер, В. Штоф, Б. Лейшнер, А. Норден, П. Фернер, А. Нейман, Г. Варнке, ГДР-эй Арадай палатын түрүүлэгшэ И. Дикман, демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй түрүүлэгшэ Э. Корренс, Германиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Рейман гэгшэд паркын үүдэндэ ерээ, СССР-hээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. В. Пейве толгойлогшотой Советско-германска хани барисаанай бүлгэмэй делегаци, КПСС-эй ЦК-гай Соёл сурталай таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо, Кинематографиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. В. Романов эндэ байлсаа.

ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Ульбрихтhаа, СЕПГ-гэй ЦК, Министрнүүдэй Совет, Арадай палатын Президиум болон Национальна фронтhоо, КПГ-гэй ЦК-hаа венogууд хүшөөгэй дэргэдэ революционно маршын аялга доро табигдаа.

Берлинэй предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, студентнүүдэй, hургуулиин үхибүүдэй колоннонууд улаан тугуудые, гүрэнэй тугуудые, ургамал сэсэгүүдые бариад хүшөө тээшэ ошожол байгаа.

Мүнөөдэр ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэд советскэ посольстводо ороо. Немец арадые фашизмhаа сүлөөлhэнэйнь, ГДР-тэ али бүхы талын, аха дүүгэй туhаламжа саг үргэлжэ үзүүлдэгэйнь түлөө Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ правительствада, бүхы совет арадта Национальна фронтын Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ профессор Э. Корренс СЕПГ-эй ЦК-гай, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй, демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй зүгhөө гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөө. Сүлөөлэгдэhэн үдэртэйнь дашарамдуулан ГДР-эй ажалшадые А. П. Абрасимов амаршалаад, социализм байгуулгада шэнэ амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Республика дотор мүнөөдэр хаа хаанагүй арадай сэнгэлгэнүүд болоhон байна.

Франциин компартиин ЦК-гай пленум

ПАРИЖ, майн 8 (ТАСС). Париж шадарай Иври-на-Сене гэжэ хүдэлмэришэнэй hууринда Франциин коммунис партиин ЦК-гай пленум мүнөөдэр хүдэлмэреэ эхилээ.

Пленум доро дурсагдаhан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ:

1. Советскэ Союзай Коммунис партиин түлөөлэгшэдтэй Франциин Коммунис партиин түлөөлэгшэдэй уулзаhан тухай тоосоон, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй асуудалнууд (элидхэлшэ нүхэр Вальдек Роше).

2. Эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэхэ талаар партиин ажал ябуулга (элидхэлшэ нүхэр Раймон Гюйо).

3. Студентнүүд-коммунистнуудай дундахи байдал (элидхэлшэ нүхэр Ролан Леруа).

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесси хаагдаба

ХАНОЙ, майн 8. ТАСС-ай корр. А. Силанин иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай сесси эндэ дүүрэбэ. Правительствын ажал ябуулгые болон политикые хүсэдөөр hайшааhан резолюциие түгэсхэлэй заседани дээрэ депутадууд нэгэн дуугаар баталан абаа. Американ интервентнүүдтэ, Нго Динь Дьемэй бүлэгтэ эсэргүүсэн Урда Вьетнамай хүн зоной хэжэ байhан тэмсэлые дэмжэдэгэйнь түлөө Советскэ Союзай, Хитадай бусад аха дүү болон хани оронуудай арадуудта Вьетнам арадай халуун баясхалан хүргэжэ байhаниинь резолюци соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй.

Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые (1961—1965 онууд), 1963 оной гүрэнэй түсэбые Национальна суглаан hайшаагаа. Эдэ түсэбүүдые правительство суглаанай үзэмжэдэ табиhан байгаа. Тэрэшэлэн ороной 1963 оной бюджет 1.779.288 мянган донг байхаар суглаан дээрэ баталагдаа.

Түгэсхэлэй заседани дээрэ ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин үгэ хэлээ.

Хани барисаанай аша туhада

ПЕКИН, майн 8. (ТАСС). Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёл культурын холбоо байгуулха совет бүлгэмүүдэй союзай, Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй болон Хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй хоорондо 1963 ондо харилсаа холбоо байгуулха түсэбтэ мүнөөдэр эндэ гар табигдаа.

ХАРИИН ТАГНУУЛШАД СҮҮДЛҮҮЛЖЭ БА...

Тагнуулшадай хэрэгые нээмэл сүүд дээрэ хаража үзэлгэ Москвада СССР-эй Верховно сүүдэй зал соо хоёрдохи үдэрөө үргэлжэлбэ. Советскэ Союзда эсэргүүгээр тагнуул эдэбхитэйгээр хэhэнэй түлөө гэмнэгдэhэн Гревилл Винные мүрдэлгэдэ энэ үдэр гол түлэб зорюулагдаа.

Сүүдэй түрүүшын үдэртэ прокуророй асуудалнуудта харюусахадаа Англиин наймаашан Винн Пеньковскиин тагнуулай хэрэгүүдтэ өөрынгөө дүүргэhэн үүргые бага болгохые hэдэhэн байгаа. Өөрэйнь хэлэhэнэй ёhoор Пеньковскиин Англида байха үедэнь тэрэ имагтал «жолоошын үүргэ» дүүргэдэг байгаа.

— Энэ хадаа ехээр сомор болгоhон ябадал гээшэ, — гээд Виннэй үгэнүүдтэ харюусахадаа Пеньковский хэлээ. — Минии болон англо-американска тагнуулай хоорондо холбоо байгуулхын тулада Винн олон юумэ хээ. Энэнь доро дурсагдаhан ябуулгануудаарнь гэршэлэгдэнэ. Винн намайе тагнуулшадтай холбоотой болгоо, минии материалнуудые тэдэндэ, тэдэнэйхиие намда хододоо дамжуулан үгэдэг байгаа. Тагнуулай хүдэлмэриин талаар минии холбоо байгуулха ёhотой хүнүүдэй фото зурагуудые гурба дахин тэрэ харуулаа hэн. Нюугдаhан юумые—«Харпик» гэжэ порошогой банкые хайшан гээд нээхэб гэжэ Винн намайе hургаа, имагтал Винн тагнуулшадай нюуса байра шадарай газарта намайе абаашаа, хаана намайе угтаха баhыень заажа үгөө.

Мүрдэлгэ хэhэн прокурор Англиин тагнуулай хайшан гээд тагнуулшадые эдсүүлдэг байhан, өөрыень хайшан гээд хабаадуулhан тухай хөөрэжэ үгэхыень Винные дам дам сааhань баадхажа шадаhан байна. Пеньковскитой Москвада, Лондондо, Парижда уулзалганууд, Пеньковскитой танилсахые оролдодог хүнүүдтэй түрүүшын хөөрэлдөөнүүд худалдаа наймаанай шэнжэтэй гэжэ Винндэ hанагдадаг байгаа. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhoор дурсагдаhан хүнүүдые Винн Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын этигэмжэтэ хүнүүд гэжэ hанадаг байгаа. Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын дээдэ тушаалта хүнүүдэй Пеньковскитой юрын лэ холбоо байгуулгадань туhалааб гэhэн хэбэртэйгээр ушар байдалые харуулха гэжэ Винн харюу үгэхэ бүридөө hэдэдэг байба.

«Эсэгэ оронойхидтнай таниие мэхэлhэн байгаа гэжэ хэлэhэн дээрэhээтнай ойлгожо болохоор?» гэжэ прокуророй асуухада, «мэхэлhэн лэ байгаа, эгээл тиимэhээ би эндэ hууна б» гэжэ Винн харюусаа.

Москвада Англиин посольствын хүдэлмэрилэгшэ Чизхолмын тон нюуса байрада уулзалгые Винн хэрэгсээнгүй гарахые оролдоо. Пеньковскиин болон Англиин «ажал хэрэгэй, дипломатическа» түлөөлэгшэдэй хоорондо холбоо байгуулhанаа тагнуул хэhэн удхатай гэжэ ойлгохые тэрэ хүсэнэгүй. Виннэй өөрэйнь хэлэhэнэй ёhoор дурсагдаhан уулзалга иимээр үнгэрhэн байгаа.

— Намайе энэ адресаар ошохые дурадхаад, газаада үүдэнинь нээлтэтэй байха гэжэ намда хэлээ hэн. Би энэ байрада ороходоо, дундуур бэетэй, нюдэндөө шэлтэй хүнтэй уулзаад, Пеньковскиин намда үгэhэн юумые тэрээндэ дамжуулха ёhотой байгааб. Би энэ байрада ороо б. Дурсагдаhан хүн намайе угтаа. Гар гараа барилсаабди, удаань тэрэ хургаяа уралдаа абаашажа, аниргүй бай гэжэ намда ойлгуулаа. «Энээниие Пеньковскидо дамжуулан үгэгты» гэжэ саарhан дээрэ бэшээ. Эдэ бүгэдэ оройдоол хоёр минутын турша соо үргэлжэлөө hэн, — гэжэ Винн хэлээ.

Англиин наймаашан мэхэлүүлhэндээ (өөрынь хэлэhэнэй ёhoор) тайлбари үгэжэ шадахаб гэжэ найдаhан дээрэhээ сүүдэйшье зүгhөө талархал хүлеэхэ гэжэ оролдоhон байна. «Намайе мэхэлжэ байна гэжэ hанаандаашье оруулжа шадахагүй байгааб...», — гээд тэрэ хоолойгоо шангадхан хэлэhэн байна.

Тиин Виннэй хэлэhэндэ этигэхэ болоо гээшэ hаа, «гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэд Аккройд, Кинг гэгшэдэй газаа талаараа болбосон, бүдүүн хүнүүд байhан дээрэhээнь, Винн тэдэнэй үнэндөө хэд байhыень ойлгожо шадаагүй болоно. Англида Пеньковскидо ондоо нэрэ олгоhониие ушар тэрэниие hэргылүүлээгүй. «Минии ойлгоhоной ёhoор. Аккройдтой хөөрэлдэхэдэмни, Пеньковский гээшэ хариин нэрэ болоно, тэрэниие сэхэ дурдахада найргүй, условноор «Янц» гэжэ тэрэниие нэрлээ hаамнай дээрэ гэжэ намда заабари үгтэhэн байгаа» гэжэ Винн хэлээ.

Англиин тагнуулай даалгабариие Винн дүүргэдэг байгаа, энээн тухайнь баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ баримтануудай нэгые дурдая. Франциин выставкые хараха шалтаг бaряад, тэрэ 1961 оной августда Москвада ерэhэн байгаа. Зүгөөр энэнь гансахан лэ шалтаг байгаа. Энэ аяншалгын бодото зорилгонь мүрдэлгын үедэ элирүүлэгдэhэн байна.

Прокурор: энэ аяншалгада ерэхэдээ Англиин тагнуулай даалгабари дүүргэхые та зүбшөөhэн байна гүт?

Харюусахынгаа урда тээ Винн удаан саг соо аниргүй байгаа. Арсахань тэрээндэ бэрхэтэй болоhон байгаа бшуу.

— Зүбшөөhэн байгааб. Гарахын аргагүй урьхада би орошоhон байгааб, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Прокурор: ямар даалгабари та абаhан байгаабта?

Винн: Пеньковскидо нэгэ хэдэн мэдээсэлнүүдые дамжуулха, Пеньковский Чизхолм хоёрой хоорондо холбоо байгуулагшань болохо даалгабари би абаhан байгааб. Пеньковскидо дамжуулан үгэхэ нэгэ чемодан бэлэгүүдые би абажа ерээ hэм.

Прокурор: тэрэтнай ямар бэлэгүүд байгаа hэм?

Винн: энэ хадаа Британиин тагнуулай албанай бэлэгүүд hэн...

Винные мүрдэлгэ хэдэн часай турша соо үргэлжэлөө. Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэгдэдэг тагнуулда Англиин наймаашанай хабаадалсадаг байhан шэнэ арсашагүй баримтанууд энэ мүрдэлгын үедэ элирэн гараа. Зү... мүнөөдэр сүүдэй ... бэшэ. Харин гэ... гүүритэ муухай ... үдэрнүүдтэ Англи... кын тагнуулнууд... нууд, тэрэшэлэн ... туhалхын тулада ... рэглэхэеэ сээрлэ... дипломадууд hуу...

Баримтануудые ... Прокурор Винндэ ...

— Тагнуул ту... далсадаг тагнуул ... дэжэ байна гэжэ ...

— Тиигээ, би ... хай эндэ би хэл... Винн харюусаа.

Совет арадай ... хэhэнээ господин ... жомдожо ойлгоо ... жо ойлгоол даа. ... тэрэ хэhээгдэхэ б...

Майн 9-дэ ха... гэжэ прокуророй ... шиидхэбэри гар... Американ таг... шадэй дамжуула... дэй удхатай хо... энэ заседани д...

Удаадахи нэ... 10-най үглөөнэй ...

(ТАСС-ай...)
Москва, майн 8...

Редактор
Ц. ...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. ... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора — 23-6... — 38-42, секретариата — 27-37, отделов: сельс... производства и партийной жизни — 47-59, ... ного производства и партийной жизни — 48-89, ...
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: ... — 24-74, советского строительства и быта — 3... ров и писем — 25-41, 38-30, информации — 32-7... 34-05, корректорская — 35-95.
гор. Улан-Удэ, типография Министерст... Бурятской АССР.

Н00419.